

Πατριάρχης Ιεροσολύμων ΑΤΗ
Παισιος - Παιδίσκος - Ερασιος

109

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΛΟΙΔΙΜΟΝ ΠΑΪΣΙΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΥΠΟ

ΚΥΡΙΑΔΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

Παισιος ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχης γόνος ἦν ἔνδοξος τῆς κωμοπόλεως Δημητζάνης, ἥτις μήτηρ πολλῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε δι' ὧν εἰς τὰ μάλιστα τὴν τοῦ Πέλοπος ἐδόξασε χερσόνησον ἐν ἣ τὸ τῆς εὐσεβείας καὶ ἐθνισμοῦ ἀγλαόκαρπον δένδρον ἀενάως καὶ πάνυ φιλοτίμως καλλιεργεῖται. Γεννηθεὶς δ' ἐκ γονέων εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων ἐν τῇ εἰρημένῃ τῆς Πελοποννήσου πόλει ἔλαβε τὸ κατὰ κόσμον ὄνομα Παναγιώτης. Καὶ τὰ μὲν τῶν γονέων αὐτοῦ ὀνόματα ἀγνώστα ἡμῖν, γνωστὸν δὲ μόνον τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ Λαμπάρδης, ὡς σημειοῖ τοῦτο Εὐθύμιος ὁ Καστόρχης εἰς τὸ περὶ τῆς ἐν Δημητζάνῃ Σχολῆς πόνημα αὐτοῦ (1). Πάνυ δὲ εὐσεβῶς ἐπαιδαγωγεῖτο ὑπὸ τῶν γονέων αὐτοῦ, οἷς ἦν ὑποτασσόμενος καὶ προέκοπτε τῇ ἡλικίᾳ κοσμῶν αὐτὴν διὰ πάσης ἀρετῆς. Αὐξηθεὶς δὲ μικρὸν τὴν ἡλικίαν ἀπεστάλη ὑπὸ τῶν γονέων αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν θεῖον αὐτοῦ Θεοφάνην. Ὁ δὲ παραδεξάμενος τὸν παῖδα παρέδωκεν αὐτὸν τῷ τότε πατριαρχεύοντι Σωφρονίῳ, ὧπερ πολλὰ ἔτη ὑπῆρέτησε πιστῶς καὶ παρ' οὐ πάντα τὰ μαθήματα τῆς ἀρετῆς ἐδιδάχθη, ὧν ἕνεκα πᾶσα ἡ ἀδελφότης ἠγάπα χαίρουσα ἐπὶ τῇ προκοπῇ τοῦ παιδός. Θεωρῶν οὖν ὁ ἱερός Σωφρόνιος τὸν νέον τοῦτον τῆς Πελοποννήσου βλαστὸν προμηνύοντα καρποὺς ἠδίστους περιποιεῖτο αὐτὸν μᾶλλον πατρικῶς καὶ ἔχειραγῶγει κατὰ μικρὸν ὅπου ἡ ἀνυπόκριτος εὐσεβεία καὶ ἡ ἀληθὴς ἀρετὴ δοξάζουσι τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ γῆς. Παρίστησι δ'

(1) Σελ. 43-45.

ΔΕΑΤ. ΙΕΤ. ΕΤΑΙΡ

21-1892-6

ΕΒΡΑΙΟΛΟΓΙΚΗ
576
Ι. ΒΑΛΑΪΣΙΑΝΗ
Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

AP B

αὐτὸν ὁ ἱερός Σωφρόνιος τῷ ἱερῷ θυσιαστηρίῳ καὶ χρίει τῷ ἐλαίῳ τῆς ἱερωσύνης ἐν νομίμῳ ἡλικίᾳ, μετονομάσας αὐτὸν Παῖσιον. Ὑπηρετήσας δὲ ὁ Παῖσιος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου εὐσεβῶς καὶ θεαρέστως καὶ ὡς ἱεροδιάκονος καὶ ὡς ἱερεὺς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὸν σεβασμὸν παντὸς Χριστιανοῦ ἐπισπῶμενος, οὐ μόνον πολλὰς διακονίας τοῦ ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου ἀνέλαβεν, ἀλλὰ καὶ ἐκάστην αὐτῶν ἐτίμησε διὰ τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ διὰ τοῦ περὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ζήλου αὐτοῦ, τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς πιστῆς ὑπηρεσίας τοῖς πᾶσι γενομένων. Ἐπειδὴ δὲ τῷ ἱερῷ Παῖσιῳ τὸ μόνον εὐάρεστον ἦν ἡ περὶ τὰ πνευματικὰ ἄσκησις, ἀπέρχεται εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου καὶ πολλοὺς ἁγίους τόπους ἐπισκέπτεται, ἐφ' ὧν ἄλλοτε αἱ μεγαλοπρεπεῖς Λαῦραι ἀνηγέρθησαν καὶ πολίσματα ἐπιγεῖων ἀγγέλων ἀνεδείχθησαν καὶ διδασκαλεῖα κατὰ τῆς κοσμικῆς τύρβης καὶ ματαιότητος ἐχρημάτισαν. Ἐκεῖ οὖν ὁ θεῖος Παῖσιος ἐφ' ἱκανὰ ἔτη διῆγεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἀσκούμενος περὶ τὰ πνευματικὰ. Ἐν ᾧ δὲ οὕτω διητᾶτο ὁ πολίτης τῆς ἐρήμου μεταπέμπεται αὐτὸν ὁ Πατριάρχης Θεοφάνης καὶ διορίζει Ἠγούμενον τῆς ἐν Ἰασίῳ ἱερᾶς Μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης Μπορνόσκη. Μεταβὰς δ' ἐκεῖ, οὐ μόνον τῇ ἱερᾷ Μονῇ πιστῶς καὶ ἀξιοπρεπῶς ὑπηρετήσας, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ οἶκον τῶν Χριστιανῶν εὐχῆς καὶ εὐλογίας ἐπλήρωσε διὰ τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Τάφου, διδάσκων τοὺς λαοὺς λόγῳ τε καὶ ἔργῳ καὶ καθοδηγῶν αὐτοὺς εἰς τὴν σωτήριον ὁδόν· δι' ἧ καὶ διδασκόμενοι πλουσίως ἐχορήγουν αὐτῷ προσφοράς ὑπὲρ τῶν Ἁγίων Προσκυνημάτων. Τὴν ἱεράν δὲ ταύτην Μονὴν καταλιπὼν ἀναλαμβάνει τὴν Ἠγουμενείαν τῆς εὐαγεστάτης Μονῆς τῆς ἐπικαλουμένης τοῦ Γαλατᾶ ἀπέναντι τοῦ Ἰασίου κατὰ Πατριαρχικὴν ἔγκρισιν καὶ διαταγὴν. Ἐκυβέρνα δὲ καὶ ταύτην ἐν αὐταπαρνήσει ἄριστος ὁδηγὸς τῆς εὐσεβείας γενομένος τοῖς πᾶσι. Τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν ἐνάρετον Παῖσιον εἰσάγει ἡ θεία Πρόνοια εἰς εὐρύτερον καὶ κατὰ μέτρον ἀγώνων κύκλον τῆς ὑπηρεσίας (1).

Γνωστῆς δὲ γενομένης τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημήσεως τοῦ μακαριστοῦ Θεοφάνους, ἡ ἱερά των Ἁγιοταφίτων Ἀδελφότης ἐζήτει τὸν ἄξιον αὐτοῦ διάδοχον πρὸς κυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας Σιών· ἀλλ' ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῆς μέγα πρόσκομμα εὗρισκε τὸν τῆς Μ. Ἐκκλησίας

(1) Δοσιθεοῦ Δωδεκάβιβλος σελ. 1191.

ποιμενάρχην Παρθένιον (1) τὸν ἐξ Ἰωαννίνων. Ἄλλ' ὁ τὰ πάντα πανσόφως διευθετῶν Θεὸς ἤρεν ἐκ μέσου τὸ σκάνδαλον διὰ τοῦ Βασιλείου Βοεβόδα τῆς Μολδοβλαχίας καὶ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐκλέγεται ὁ ἐν Ἰασίῳ Ἡγούμενος Παῖσιος. Ὁ γὰρ τῶν Ἱεροσολύμων θρόνος ἐδεῖτο Πατριάρχου ἀνδρὸς ἐναρέτου, ταπεινοῦ, εἰρητικοῦ, ἡγουμένου καὶ οὐ δυνατοῦ. Καὶ ὁ μὲν Ἡγεμὼν τῆ τῶν Ἀγιοταφитῶν παρακλήσει ἔγραψε τῷ τε Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱερᾷ Συνόδῳ, ὑποβαλὼν ἅμα καὶ τῇ τῶν Ἀγιοταφитῶν ψήφῳ καὶ ἐκλογῇ· ὁ δὲ Παρθένιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως δεδιὼς τὴν παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἐπιρροὴν τοῦ Ἡγεμόνος ἀπέστειλεν ἀμέσως εἰς Ἰάσιον τὸν Λαρίσσης Γρηγόριον καὶ τὸν Ἡγούμενον τοῦ Γαλατᾶ Παῖσιον ἐχειροτονήσατο τῇ κοινῇ τῶν Ἀγιοταφитῶν ψήφῳ καὶ ἐκλογῇ Πατριάρχην Ἱεροσολύμων ἀναγορεύσας.

Διάδοχος οὖν γενόμενος κανονικὸς τοῦ αἰιδίμου Θεοφάνους ὁ πολὺς τὴν ἀρετὴν Παῖσιος διεδέξατο τὸν τε περὶ τὰ θεῖα ζῆλον αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀτρύτους αὐτοῦ πόνους ὑπὲρ τῶν Ἁγίων Προσκυνημάτων. Ὅπως δὲ τὸ μὲν ἴδῃ τὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἁγίου Τάφου, τὸ δὲ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς ἀνάγκας τοῦ Θρόνου αὐτοῦ μελετήσῃ, καταλιπὼν τὰς Ἡγεμονείας ἀπῆει διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἱεροσόλυμα (2) συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τινος βασιλικοῦ ἀνδρός. Καὶ ἡ μὲν ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τῆς λοιπῆς ἀδελφότητος σεβασμῶ τε καὶ ὑποταγῇ ὑπεδέξαντο τὸν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πεζοπορήσαντα κανονικὸν αὐτῶν ποιμενάρχην· οἱ δὲ Ἀραβες κληρικοὶ ἰταμῶς καὶ ἀπειθῶς αὐτῷ προσηνέχθησαν (3).

(1) Σημειωτέον ὅτι οὗτος ὁ Παρθένιος ἐνήργει ἵνα Πατριάρχην Ἱεροσολύμων ἀναγορεύσῃ τὸν Μητροπολίτην Βερροίας Ἰωαννίκιον καὶ οὕτως ὑποτάξῃ τῷ Οἰκουμενικῷ τὸν Θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων· ἀλλ' οἱ Ἀγιοταφίται ἐνόησαντες τὰ πονηρὰ τοῦ Παρθενίου διανοήματα κατάρθρωσαν νὰ ἐπιτύχῃσι διὰ τοῦ Βασιλείου Βοεβόδα τὴν ἐκλογὴν τοῦ αἰιδίμου Παΐσιου καὶ νὰ διασκεδάσωσι τοὺς ἰδιοτελεῖς τοῦ Παρθενίου σκοπούς. Ὅρα ΔΟΞΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1191.

(2) Ἱστορεῖ ὁ ἱερός Δοσίθεος ὅτι εἰς Ἱεροσόλυμα «ἤνεγκε χρήματα καὶ βοήθειαν ὡς ἄλλος οὐδεὶς καὶ δὴ καὶ ἄλευρον καὶ βούτυρον ἐκ Μολδοβλαχίας ἐν καιρῷ λιμοῦ καὶ πᾶν ὃ φέρει τὸ Ἰάσιον ἀγαθὸν διὰ φορτηγῶν πλοίων». Δωδεκάβιβλος αὐτόθι.

(3) Ἐπειδὴ ἕνεκα τῶν περιστάσεων κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἴς ἡ δύο Πατριάρχαι πρὸ τοῦ Γερμανοῦ ἀνηγορεύθησαν ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Παλαιστίνης, οὗτοι κατὰ τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον τὰ τῆς Ἐκκλησίας διόψουν μᾶλλον τοῖς οἰκείοις ἢ τῷ κοινῷ χαριζόμενοι ὡς μικροπρεπεῖς, καὶ πάντα τὰ τοῦ θρόνου σμικρὰ εἰσοδήματα τοῖς σφῶν αὐτῶν συγγενέσιν ἐχορήγουν μετὰ θάνατον μηδὲν δαπανῶντες πρὸς ἐπισκευὰς καὶ

Οὔτοι δὲ εἰς τοσοῦτον ἀνίας καὶ παραφορᾶς ἀφίκοντο, ὥστε ἐξεληθόντες τῆς Ἀγίας Πόλεως ἤγειραν σωρούς λίθων καὶ ἠπειλοῦν τὸν Πατριάρχην μηδεμίαν ὑποταγὴν φέροντες αὐτῷ. Ἄλλ' ὁ ἱερός Παΐσιος φρόνιμος ὢν καὶ γενναιοψύχος εἰς οὐδὲν τὰ τῶν Ἀράβων τολμήματα λογισάμενος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀγίαν Πόλιν μετὰ τῆς ἱερᾶς Ἀδελφότητος. Μετὰ μικρὰν δὲ τινα ἄνεσιν ὑπέβαλε τὰ τῶν Ἀράβων τολμήματα τῇ ἐπιτοπίῳ ἀρχῇ, ἥτις τὴν αὐθάδειαν καὶ ἀπειθειαν αὐτῶν οὐ μετρίως ἐλέγξασα καὶ τιμωρήσασα ἐπανήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τοῦ ὑποτάσσεσθαι καὶ ὑπακοῦειν φρονίμως τῷ Πατριάρχῃ καὶ συνδιάγειν αὐτῷ εὐτάκτως καὶ εἰρηνικῶς μεθ' ὅλης τῆς θρησκευτικῆς εὐλαβείας. Τὸ πρῶτον δὲ καὶ μέγα τοῦτο ἔργον λίαν ἐπιτηδείως κατορθώσας, τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἔστρεψεν εἶτα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Θρόνου τῇ περὶ αὐτὸν ἱερᾷ Ἀδελφότητι συσχεπτόμενος καὶ ζήλω ἀνεργαζόμενος(1).

Διαμείνας δὲ καιρὸν τινα εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ τῆς Σιών ἱεράρχης ἀπῆλθεν εἶτα εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ θαλάσσης καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὰς Ἡγεμονείας, ὢν τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία περιερχόμενος καὶ ὡς μιμητὴς τῶν Ἀποστόλων διδασκῶν καὶ εὐλογῶν τὸ ὀρθόδοξον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα ἐλάμβανε τὰς κατὰ προαίρεσιν ἐλεημοσύνας τῶν Χριστιανῶν καὶ ἀπέστελλεν αὐτὰς εἰς Ἱερουσαλήμ πρὸς εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου καὶ συντήρησιν τῆς ἱερᾶς ἀδελφότητος καὶ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Χριστιανῶν. Ὅπως δὲ γνωστὸς γένηται καὶ τῇ Ὀρθοδόξῳ Ῥωσσίᾳ ἐπεσκέψατο καὶ αὐτὸ τὸ Ὀρθόδοξον Κράτος.

Ἀκούων δὲ πολλάκις τοῦ προκατόχου αὐτοῦ πολλὰ καὶ χριστιανι-

καλλωπισμοὺς τῶν Ἀγίων Τόπων. Ὅτε δὲ ὁ ἱερός Θεοφάνης ἀνέλαβε τὰς Πατριαρχικὰς ἡνίας, ἀφείλεν ἀπ' αὐτῶν ὅσα ἐνόμιζον ἀνήκοντα αὐτοῖς καὶ πάντα ἐδίδοντο τῷ Κοινῷ τοῦ Ἀγίου Τάφου διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ λίαν δυσηρέστησεν αὐτοὺς καὶ εὐκαιρίαν ἐπέδωκεν ἀνακτῆσασθαι τὰ δῆθεν ἀπολεσθέντα δικαιώματα. Ὅτε δὲ ὁ Πατριάρχης ἀπεβιδιάσθη εἰς Ἰόππην, οἱ Ἀραβες πυθόμενοι τοῦτο ἐξῆλθον τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ σωρούς λίθων ἐπισωρεύσαντες ἀνέμενον τὴν καταδίωξιν τοῦ Πατριάρχου. Ἄλλ' ὁ Πατριάρχης διὰ νυκτὸς εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἀγίαν Πόλιν καὶ τῷ ἡγεμόνι παραστήσας τὰ αὐθάδη καὶ ἀνταρτικὰ τολμήματα τῶν Ἀράβων περιώρισεν αὐτοὺς ἐν τῷ κήκλῳ τῆς ὑποταγῆς καὶ εὐταξίας διὰ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς, προστατευομένους αἰεὶ ὑπὸ τῶν Πατριαρχῶν τοῦ θρόνου, ὡς τοῦτο ποιοῦσιν οἱ Πατριάρχαι καὶ μέχρις ἡμῶν. Τὸ γεγονός δὲ τοῦτο, ὅπερ καὶ ὑπὸ τοῦ Δοσιθέου ἱστορεῖται (Δωδεκάβιβλος σελ. 1191), ἀνέγνωμεν καὶ ἐν χειρογράφῳ.

(1) ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος σελ. 1190.

καὶ ἀφηγουμένου περὶ τῆς Ρωσσίας, ἧς οἱ Ὀρθόδοξοι λαοὶ καὶ ἄχρις ἡμῶν τὴν πρὸς τὰ Πανάγια προσκυνήματα εὐλάβειαν αὐτῶν ἐπὶ μάλ-
λον φιλοτίμως καλλιεργοῦσι, καταλιπὼν τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀφί-
κετο εἰς Μόσχαν ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Μιχαηλίδου. Τοῦτον δὲ
ὁ Τζάρος μετὰ βασιλικῆς εὐμενείας καὶ χριστιανικῆς εὐλαβείας δεξά-
μενος ἐχορήγησεν αὐτῷ πᾶσαν περιποίησιν καὶ περιθάλψιν. Οὗτος οὖν
κατὰ παράκλησιν τοῦ Μονάρχου ἐχειροτόνησε τὸν Νίκωνα Μητρο-
πολίτην τοῦ μεγάλου Νοβογορόδου ἀποσυρθέντος τοῦ Μητροπολίτου
αὐτοῦ Ἀφθονίου εἰς τὸ τῆς Χουτίνης Μοναστήριον (1). Καί τοι δὲ ὁ
Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιος πολλὰ ἔγραψεν εἰς Ρωσίαν κατὰ
Παΐσιου, οὐδόλως ὁμως ἔβλαψεν αὐτόν, ἐπειδὴ ὁ περὶ τὰ θεῖα ζῆλος
τοῦ ἀνδρὸς καὶ αἱ ἀνυπόκριτοι αὐτοῦ ἀρεταὶ πᾶσαν ραδιουργικὴν τοῦ
Παρθενίου ὕφρασιν διέλυσαν καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν τιμὰς μᾶλλον ἐπὶ-
ξήσαν. Διαμείνας οὖν ἐκεῖ ἰκανὸν χρόνον καὶ τύπος τοῖς Ὀρθόδοξοις
τῆς Εὐαγγελικῆς ἀγωγῆς γενόμενος, εὐλογῶν αὐτούς καὶ στηρίζων
ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον τῆς Ὀρθοδοξίας πέτραν, ἀπτεται ἐν ἀγαλλιάσει
πνεύματος τῆς εἰς τὰ ἴδια ἀγούσης ἐπικουμίζων ὅσα ἐπεδαφιλεύσατο
αὐτῷ βασιρικὰ δωρήματα ὁ τῆς Ρωσσίας μονάρχης Ἀλέξιος Μι-
χαηλίδης. Τούτῳ δὲ κατερχομένῳ διὰ Ἰασίου εἰς Κωνσταντινούπο-
λιν παρηκολούθησε καὶ ὁ Ἀρσένιος Σουχάνωφ Κελλάρις τῆς Λαύρας
τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἀποσταλῆς εἰς τὴν Ἀνατολὴν πρὸς ἐξέτασιν
καὶ περιγραφὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Τυπικοῦ τῶν τεσσάρων Οἴκου-
μενικῶν Θρόνων (2). Ἄμα δὲ ὁ τῆς Σιών ἱεράρχης κόπῳ καὶ μόχθῳ
κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν διεβλήθη ὑπὸ τοῦ Παρθενίου εἰς
τὴν Ὑψηλὴν Πύλῃν ὅτι δῆθεν μετέβη εἰς Ρωσίαν καὶ ἦν ἐν ἄλλο-
τρίῳ τόπῳ. Ὁ δὲ ἱερός Παῖσιος δῶρον τῷ ὑπάτῳ (Βεζύρη) προσε-
νεγκῶν τέσσαρας χιλιάδας χρυσῶν νομισμάτων ἀνέτρεψε τὴν τοῦ Παρ-
θενίου διαβολὴν ἑάσας αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ κακίᾳ. Μικρὸν δὲ διατρί-
ψας ἐν Κωνσταντινουπόλει μετέβη εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου καταλιπὼν
τὰς τῶν Χριστιανῶν ἐλεημοσύνας καὶ τὰ τοῦ θρόνου αὐτοῦ εὐτρεπίσας,
ὅσα ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις, ἐπέστρεψεν αὐθις εἰς τὰς Ἡγεμονείας
πρὸς συγκομιδὴν τῶν καρπῶν τῆς διδασκαλίας καὶ εὐλογίας αὐτοῦ.
Ἄλλ' ἐν ᾧ ὁ τῶν Ἀποστόλων μιμητὴς Παῖσιος περιήρχετο τὴν χώ-

(1) Ὅρα Ἱστορ. τῆς Ρωσ. Ἐκκλ. ὑπὸ Θεοδώρου Βαλλιάνου σελ. 216.

(2) Αὐτ. σελ. 220.

ραν σπείρων τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, πάλιν ὁ Παρθένιος ὁ τῆς Ἀγιοταφίτικῆς ἀδελφότητος ἄσπονδος ἐχθρὸς διετάραξε τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀγιοταφίτας διὰ ταύτης αὐτοῦ τῆς διαγωγῆς. Τὸν ναὸν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου παρανόλωμα τοῦ πυρὸς γενόμενον εὐρύτερον μετὰ τὴν πυρκαϊὰν ἀνωκοδομήσαντο οἱ γουναράδες. Ἐπειδὴ δ' ἐν αὐτῷ ἐτέθη θαυματουργὸς τις εἰκὼν τῆς Κυρίας Θεοτόκου καὶ πλῆθος λαοῦ συνηθροίζετο ἀκροώμενον τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὁ Παρθένιος τρέφων μῖσος κατὰ τῶν Ἀγιοταφιτῶν, λαθῶν ἐκ τούτου τὰς ἀφορμάς, οὐ μόνον ἔκλεισε τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Μετοχίου (1), λέγων, ὅτι ἡ ἐν τῷ Μετοχίῳ πληθὺς τῶν Χριστιανῶν ζῆμιοὶ τὰ τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἡγεμόνων τῶν Παριστρίων χωρῶν βυσσοδομῶν ἐπειράθη κακῶσαι αὐτούς. Καὶ δὴ τὴν κατὰ τοῦ Ἀγίου Τάφου ἐχθρὰν διαγωγὴν αὐτοῦ ἰδόντες οἱ ἡγεμόνες καὶ τὰς κατ' αὐτῶν ἐπιβουλάς καὶ ραδιουργίας ἐννοήσαντες ἐνήργησαν κατ' αὐτοῦ ὥστε κατὰ διαταγὴν Σουλτανικὴν ἐπνίγη μέσον τῶν ξηρονήσων Ὁξείας καὶ Πλάτης. Ἐπωνομάσθη δὲ ὁ τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης βορρᾶ γενόμενος Παρθένιος διὰ τε τοὺς τρόπους καὶ τὴν ὑψηλοφροσύνην Γολιάθ (2).

Ὁ ἱερὸς τοίνυν Παῖσιος ἐπανακάμφας εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ μικρὰν διαμονὴν ἐπεσκέψατο τὴν Ἀδριανούπολιν, τὴν Φιλιππούπολιν, τὴν Σοφίαν καὶ εἶτα τὴν τῆς Σερβίας πρωτεύουσαν διδάσκων τοὺς λαοὺς καὶ συλλέγων τὰς κατὰ προαίρεσιν αὐτῶν βοθηθείας ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν Παναγιῶν Προσκυνημάτων πρὸς καύχημα τῶν Ὁρ-

(1) Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὸ Διπλοφάναρον παρὰ τὴν νῦν οἰκίαν τοῦ Γέροντος Ἡρακλείας ἦν καὶ τις ἐνορία Πύργος ὀνομαζομένη (ἴσως ἐκ τοῦ ἐκεῖ παρὰ τὴν πύλην πύργου τοῦ τείχους) ἐτύγγανε δ' ἐκεῖ καὶ ἐκκλησία ἐπονομαζομένη Ἐκκλησία τοῦ Πύργου καὶ αὕτη ἦν τότε ἡ ἐνοριακὴ ἐκκλησία. Κατὰ τὴν νύκτα τοῦ ἁγίου Πάσχα ἐν ἀγνώστῳ ἔτει ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀρχαῖον τῆς Ἐκκλησίας ἔθος οἱ Χριστιανοὶ φέρουσι λαμπάδας ἡμμένας, ἔτυχεν ἰδὼν τὰ φῶτα ὁ Σουλτάνος καὶ ἠρώτησε μαθεῖν τί ἐσημαίνειν ἢ φωτοχυσία ἐκείνη. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐρωτηθέντες διέστρεψαν τὴν ἀλήθειαν διέταξεν ὁ Σουλτάνος τὴν κατεδάφισιν τῆς ἐκκλησίας. Μὴ ὄντος δ' οὖν ἐτέρου ναοῦ ἦν μόνον ἐκεῖ ὁ ἐν τῷ Μετοχίῳ τοῦ Ἀγίου Τάφου ναός, ἐν ᾧ διωρίζετο ὁ πρὸς ἐστὼς τῆς καταστροφείσης Ἐκκλησίας, ὅς ἐκτελῶν τὰ τῆς ἐνορίας ἐλάμβανε καὶ τὰ ἐνοριακὰ δικαιώματα· τοῦτο δὲ διετηρήθη μέχρις Ἀθανασίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων. Ἐπειδὴ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ἅγιος Τάφος ὑπέπεσεν εἰς ὑπέρογκα χρέη, παρεχωρήθησαν τῷ Ἀγίῳ Τάφῳ καὶ τὰ ἐνοριακὰ δικαιώματα. Ταῦτα διατηρεῖ ἡ παράδοσις.

(2) ΔΟΣΙΘΕΟΣ Δωδεκάβιβλος σελ. 1192.

θοδοξων. Καταλιπὼν δὲ τὸ Βελιγράδιον (1), κατῆλθεν εἰς Σέρρας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Θεσσαλονίκην καὶ Βέρροϊαν. Μικρὸν δὲ διαμείνας ἐνταῦθα μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν κάκειθεν ἀπῆλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπικομιζων καὶ τὰ τῶν Χριστιανῶν ἐλέη διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κοινοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου. Τηνικαῦτα δὲ οἱ δόλιοι Ἀρμένιοι οὐ μικρῶν σκανδάλων αἷτιοι ἐγένοντο τρόπῳ ἀπανθρώπῳ τὰ τῶν Ἀθησσυῶν σφετεριζόμενοι καὶ χρήμασιν ἀπείροις τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ἀποσπῶντες τοῦ Πατριάρχου τῶν Ὁρθοδόξων. Ἔστω δὲ περὶ τούτων ἡμῖν βραχὺς ὁ λόγος.

Κατ' ἐκείνους δὴ τοὺς χρόνους ἐλθόντες οἱ Ἀρμένιοι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τόπον κατοικήσιμον μὴ ἔχοντες, ἐζήτησαν μετὰ παρακλήσεως, ὡς ἔδειξεν ὁ λόγος ἀνωτέρω, τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, καὶ ἔλαβον αὐτὴν παρὰ τοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τῷ ἀποτίειν κατ' ἔτος τῷ Πατριάρχῃ τῶν Ὁρθοδόξων τὸ συμπεφωνημένον μίσθωμα (2).

(1) Σημειωτέον ὅτι ὄντος τοῦ Παΐσιου ἐν Βελιγραδίῳ συνέβη καί τι υπερφυσικὸν περὶ οὗ ταῦτα ἱστορεῖ ὁ ἱερός Δοσίθεος. «Γυνή τις ὀρθόδοξος, Λατινίδι γυναικὶ ζυμῶσαι θελοῦσα κατὰ τὴν εἰκοστὴν Ἰουλίου, ἐν ἧ ἡ τοῦ Ἥλιου τοῦ Προφήτου ἐορτάζεται μνήμη, εἶπε· σήμερόν ἐστιν ἡ ἐορτὴ Ἥλιου τοῦ Προφήτου καὶ μὴ ἄπτου ἔργων. Ἡ δὲ Λατινὶς ὑπολαβοῦσα ἔφη ὅτι δέκα παρήλθον ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐορτῆς Ἥλιου τοῦ Προφήτου καὶ οὕτως ἀμφοτέροι ἀλλήλαις ἐφιλονείκουν εἰ ἄρα αἱ δέκα ἡμέραι καλῶς προστετέθησαν ὑπὸ τῶν Παπιστῶν καὶ ἤρξατο ἡ Λατινὶς ζυμοῦν. Ἄλλ' ὧ τοῦ θαύματος μετεβλήθη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς τὸ φύραμα εἰς πέτραν, οἷόν ἐστι τὸ κισσύριον, τὸ κοινῶς λεγόμενον πουρί, καὶ ἠκούσθη εἰς τὴν Σερβίαν τὸ πρᾶγμα καὶ διένειμαν ἑαυτοῖς οἱ ἄνθρωποι τὴν πέτραν ὡς μαρτύριον καὶ ἔλαβε καὶ ὁ Παΐσιος μέρος ἐκ τῆς πέτρας, ὅπερ ἕως τοῦ νῦν κεῖται κρεμάμενον εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Προφήτου ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ Μοναστηρίῳ αὐτοῦ». Δωδεκάβιβλος σελ. 1192.

(2) Οἱ Σουλτάνοι τῆς Αἰγύπτου χαριζόμενοι τοῖς αὐτῶν γείτοσιν Ἀθησσυνοῖς ἐχορήγησαν αὐτοῖς χάριν προσκυνήσεως μέρη τινὰ καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τῇ ἁγίᾳ Βηθλεέμ. Κατὰ δὲ τὰ παρὰ τοῖς Πατριάρχεις τῶν Ἱεροσολύμων χρυσόβουλλα ἦσαν ὑποκείμενοι αὐτοῖς καὶ ὑπ' αὐτῶν αὐτοῖ τε καὶ ἡ περιουσία αὐτῶν ἐπροστατεύοντο ἐν ἀνάγκῃ. Οἱ Ἀρμένιοι ὅμως τρέφοντες σκοποὺς ἰδιοτελεῖς ἀπέσπασαν αὐτοὺς τῶν Ἑλλήνων Πατριαρχῶν καὶ διὰ τὸ ὁμοφρονεῖν συγκεκινῶν αὐτοῖς, ὧν τὰ μέρη κατέσχον οἱ Ἀρμένιοι καὶ πρὸς οὓς ἐπὶ τούτῳ καὶ τινα τροφὴν ἐχορήγουν. Ὅπως δὲ τὸ μὲν κύριον γίνονται τῶν ναῶν, τῶν χρυσοφάντων ἀμφίων καὶ σκευῶν τῶν οἰκιῶν καὶ πάσης αὐτῶν τῆς περιουσίας, τὸ δὲ καὶ τῶν πρὸς αὐτοὺς εὐτελεῶν δαπανῶν ἀπαλλαγῶσιν, ἠλάττωσαν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν μέχρις ἐνός δι' ὧν ἐπενόησαν τρόπων καὶ κατέσχον τὰ πάντα, ὧν καὶ ἄχρις ἡμῶν ἰδιοκτηταὶ εἰσιν οἱ Ἀρμένιοι. Σημειωτέον δὲ ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἄλλοι Ἀθησσυνοὶ ἐστάλησαν καὶ ἦδη ὅσοι εὐρίσκονται εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὀρισμένῳ ἀριθμῷ ὑποκείμενοὶ εἰσι τοῖς Ἀρμενίοις (Ὁρα ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1192).

Καὶ μέχρι μὲν τινος ἀπέτινον αὐτό· μετὰ τινα δὲ καιρὸν ἀρνησάμενοι ἐμψχανῶντο πῶς οἶόν τ' ἦν αὐτοῖς ἀποσπάσασθαι αὐτὴν καὶ κυρίου αὐτῆς γενέσθαι· καὶ οὐ μόνον ἠγωνίζοντο τοῦτο κατορθῶσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν Ἀθησυνῶν προσκυνήματα καὶ κτήματα τὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλήμ ἐνοσφίσαντο τοὺς ἰδιοκτῆτας φαρμάκῃ παραπέμψαντες εἰς τὸν Ἄδην. Οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ οἱ ἑπαρχοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῆς Ὀθωμανοὶ τὸ μὲν πολὺ ἐπηρέαζον τοὺς προσκυνητὰς καταβαίνοντας εἰς τὸν Ἰορδάνην, τὸ δὲ τὰ τ' ἐφθαρμένα καὶ κίβδηλα νομίσματα διδόντες τοῖς Μοναστηρίοις βιαίως ἐζήτουν καὶ ἐλάμβανον τὰ μὴ ἐφθαρμένα καὶ μὴ κίβδηλα ζημιοῦντες τὰ Μοναστήρια ὑπὲρ τὸ μέτρον. Ταῦτα τοίνυν ὁ ἄοκνος Παῖσιος ὁρῶν μετὰ λύπης καὶ μὴ φέρων τὴν τῶν Ἀρμενίων ἰταμότητα καὶ τὰς τῶν ἐπάρχων σκληρὰς πιέσεις ἀπέρχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ σέπτεται περὶ τοῦ πρακτέου. Παρίστησιν οὖν ταῖς ἐκεῖ ἀρμοδιαῖς ἀρχαῖς τὰ δίκαια τοῦ θρόνου αὐτοῦ διὰ τῶν παρ' αὐτῷ Σουλτανικῶν χρυσοβούλλων καὶ τῇ συνδρομῇ τῶν ἐκεῖ ἰσχυρῶν λαμβάνει ἕτερον χρυσοβούλλον (ὄρισμὸν κεκυρωμένον παρ' αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου) καὶ ἀπέρχεται εἰς Ἱερουσαλήμ· διὰ τοῦτου κατήργησε τὰς ἀδίκους χρηματικὰς πιέσεις τῶν τῆς Ἱερουσαλήμ ἀρπάγων Ὀθωμανῶν καὶ ἀνεκτήσατο πάλιν τοὺς Ἀθησυνοὺς καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν, οἱ κατὰ τὰ ἀρχαῖα χρυσοβούλλα πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ὀρθοδόξων ὑποκείμενοι ἦσαν. Ἄλλ' οἱ Ἀρμένιοι πλήθος χρημάτων διδόντες τῷ Χουσεῖν πασσᾶ, ὄντι τότε ἡγεμόνι τῆς τε Γάζης καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ, πολυειδῶς τῇ πλεονεξίᾳ αὐτοῦ ὑπηρετοῦσιν. Ὁ δέ, ὢν ἰσχυρὸς δυνάστης, καὶ τὸ χρυσοβούλλον εἰς οὐδὲν λογισάμενος, οὐ μόνον πάντα τὰ ἐν τῷ βασιλικῷ ὄρισμῷ παραδέδωκε τοῖς Ἀρμενίοις, ἀφελὼν αὐτὰ τοῦ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριάρχου, ἀλλὰ παρεχώρησεν αὐτοῖς καὶ τὸ ἔχειν μίαν τῶν θυρῶν τοῦ ἐν Βηθλεέμ Ἁγίου Σπηλαιίου καὶ κανδήλας ἀναρτῆσαι ἐν αὐτῷ. Ὅπως δὲ τὸ βαρβαρικὸν αὐτὸ τόλμημα καὶ Σουλτανικῷ χρυσοβούλλῳ ἐπιβεβαιώσῃ, μεταβάντες εἰς Κωνσταντινούπολιν περιήρχοντο κρούοντες τὰς θύρας τῶν ἰσχυρῶν τοῦ κράτους καὶ χρήματα ἀμύθητα ὑπισχνούμενοι, εἰ ἐβοήθουν αὐτοῖς, καὶ πολυειδῶς τοὺς Ὀρθοδόξους διαβάλλοντες. Ἀλλὰ τὰ περιερχόμενα αὐτῶν πλήθη καὶ αἱ βαρβαρικαὶ αὐτῶν κραυγαὶ τοσοῦτο διήγειραν τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἰσχυρῶν κατ' αὐτῶν, ὧν πολλοὶ ἐσφάγησαν, πολλοὺς ἐδέξατο ἢ ἀγχόνη ἐπι

τῶν δένδρων τοῦ Ἱπποδρόμου καὶ ἄλλοι ἄλλως ἔπαθον· ἡ δὲ πονηρὰ αὐτῶν βουλὴ τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος. Ἐμπιστεύεται δὲ τηνικαῦτα ἡ σφραγίς τοῦ κράτους τῷ ἐξ Ἀρμενίων Σουλεϊμάνη καὶ πάλιν οἱ Ἀρμενιοὶ, ἐπαναλαβόντες τὸ πρὸ μικροῦ πρόξενον πολλῶν δυστυχημάτων γενόμενον τόλμημα, ἤρξαντο καὶ αὐθις περιέρχεσθαι τὰς ἀγυῖας τῆς βασιλευούσης καὶ κρούειν ἀναιδῶς τὰς θύρας τῶν μεγιστάνων καὶ χρημάτων πλῆθος προσφέρειν αὐτοῖς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ποθομένου. Καὶ ὁ μὲν ὕπατος μετεπέμψατο τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωαννίκιον ἐπὶ τούτῳ, τὰ δὲ τῶν Ὀρθοδόξων πλήθη, τὰ ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων ἐνεργούμενα πυθόμενα, ἐγείρονται καὶ διευθύνονται οἱ μὲν εἰς τὰ βασίλεια, οἱ δὲ ἴστανται ἀπέναντι τῶν μεγάρων τοῦ ὑπάτου καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ δεόμενοι μετὰ θρήνων καὶ ἱκετεύοντες τοὺς ἰσχυροὺς μὴ γενέσθαι τοῖς Ὀρθοδόξοις τοιοῦτον ἀδίκημα. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἐκπίπτει ὁ ὕπατος καὶ ἄλλος διορίζεται καὶ πάλιν ἡ αὐτὴ τῶν Ἀρμενίων βουλὴ ἐνεργεῖται, καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ τῶν Ὀρθοδόξων φρόνημα ἀκμαϊότερον παρίσταται ἄχρις οὗ τοὺς τῆς διοικήσεως τοῦ κράτους οἴακας ἀνέλαβεν ὁ Κιουπρουλῆς, ὃς εἶλε τὸ γένος ἐξ Ἀλβανῶν καὶ ἦν υἱὸς ἱερέως καὶ οὐ ἡ μήτηρ τέθνηκε τὸν μοναχικὸν βίον μετερχομένη (1). Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἱερὸς Παῖσιος, ὢν ἐν Ἱερουσαλήμ, δεινῶς ἐπεβουλεύετο ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου τῆς Γάζης Χουσεῖν καὶ κίνδυνον διέτρεχεν ἡ ζωὴ, ἔγραψε τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιτρόποις αὐτοῦ πάντα τὰ τε προγεγονότα καὶ τὰ τελευταῖα, ἅτινα ὑπεβλήθησαν τῷ ὑπάτῳ ἐν τῷ πρώτῳ βασιλικῷ συνεδρίῳ, ὃ δὲ ὕπατος μεταπέμπεται τὸν ἱερόν Παῖσιον εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ 1656. Παραγενόμενος οὖν ὁ Πατριάρχης εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνεφανίσθη θαρραλέως ἐνώπιον τοῦ βασιλικοῦ συμβουλίου καὶ ὑψηλοῦ κριτηρίου προεδρεύοντος τοῦ Κιουπρουλῆ Μεχμέτ Πασᾶ, καὶ ἀφόβως, παρόντων καὶ τῶν Ἀρμενίων, παρέστησε τὰ δίκαια τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἔχων βοηθοὺς καὶ διερμηνεῖς τὸν τε Μιχαὴλ τὸν Κιουτζούκ-Κυρίτζην, τὸν Κωνσταντᾶν τὸν ἐκ Πλατάνων τῆς Τραπεζοῦντος, τὸν ἐξ Ἑβραίων ἱερομόναχον Γαβριὴλ καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἠγεμονειῶν. Τὸ δὲ ὑψηλὸν κριτήριον λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὰ Σουλτανικὰ χρυσόβουλλα καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐπισταμένως μελετήσαν ἀπέδωκε τὸ δίκαιον τοῖς Ὀρθοδόξοις. Καὶ δὴ τὸ ὑψηλὸν κριτήριον, ἀφ' οὗ ἐξέδωκεν ὄρισμὸν ἐπικυρωτικόν, ἐπέδωκε τῷ Πα-

(1) Ὅρα ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον ἰδ' σελ. 1193.

τριάρχη Παϊσίω, κατὰ τοὺς τύπους τῆς δικαιοσύνης, ὅς ἀντ' αὐτοῦ προσήνεγκε τῷ βασιλεῖ τριάκοντα μόνον πουγγεῖα (15 χιλ. γροσ.). Ὁ οὖν Πατριάρχης δεξάμενος τὸν ὄρισμὸν μετὰ χαρᾶς ἐπεμψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου Χουσεῖν-Τζαούς, δούς αὐτῷ ὁδοιπορικὰ γρόσια ἑξακόσια. Ὁ δὲ ἀφικόμενος εἰς τὴν Ἀγίαν Πόλιν καὶ εὐθὺς ὁδηγηθεὶς πρὸς τὸν ἱερὸν δικαστὴν (κριτὴν) ὑπέβαλεν αὐτῷ τε καὶ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως τὰς Σουλτανικὰς διαταγὰς. Οἱ δέ, ἄνευ ἀναβολῆς, οὐ μόνον τοῖς Ὀρθοδόξοις παρέδωκαν τὰ τῶν Ἀθησυνῶν πάντα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιούσαν πορευθέντες εἰς Βηθλεέμ, ἔξωσαν τοῦ Ἁγίου Σπηλαιῶ τοὺς Ἀρμενίους καὶ παρέδωκαν αὐτὸ τοῖς Ὀρθοδόξοις. Ἐγένετο δὲ τοῦτο τῷ 1657 ἔτει (1).

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ρηθεὶς τῆς Γάζης καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἡγεμῶν Χουσεῖν πασᾶς ἀντέκειτο ταῖς τοῦ ὑπάτου διαταγαῖς, ὡς ἀποστάτης ὢν, καὶ μένεα ἔπνεε κατὰ τοῦ Πατριάρχου Παϊσίου, πολλὰ καὶ μεγάλα ἔβλαψε τοὺς Ὀρθοδόξους φίλος ὢν τοῖς Ἀρμενίοις καὶ κινούμενος ὑπ' αὐτῶν. Αὐτὸς ὁ τρομερὸς δυνάστης οὐ μόνον ἄπειρα χρήματα βιαίως καὶ τυραννικῶς ἔλαβε παρὰ τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπιτρόπων τοῦ Πατριάρχου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου Μοναστήριον ἐκώλυσε λαβεῖν τοὺς Ὀρθοδόξους καὶ πολλὰς τιμωρίας καὶ σκληρὰς πιέσεις ἐπήνεγκε τοῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἀγιοταφίταις. Πυθόμενος οὖν ταῦτα ὁ Πατριάρχης καὶ τὸν ἀπεσταλμένον Τζαούσην ἰδὼν μόλις ἐπανελθόντα κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον κατήλθε μετ' αὐτοῦ εἰς Σηστόν, ὅπου τότε ὁ ὑπάτος Κιουπροῦλης ἐτύγγανε διευθύνων τὴν τῶν ὀχυρωμάτων ἀνακαίνισιν. Καὶ ὁ μὲν Τζαούσης ὑπέβαλε τῷ ὑπάτῳ τὰ τε ἀδικήματα τὰ κατὰ τῶν Ἀγιοταφιτῶν ὑπὸ τοῦ Χουσεῖν πασᾶ καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπέστη δεινὰ λάθρα φυγῶν τὸν ἐπικείμενον αὐτῷ θάνατον. Ὁ δὲ ὑπάτος ἀκούσας καὶ τοῦ Πατριάρχου λέγοντος ὅτι βιαίως καὶ ἀδίκως ἀφείλετο ἑκατὸν χιλιάδας νομίσματα τῶν Ἀγιο-

(1) Σημειωτέον ὅτι Ἄνθιμος τις Σικοῦρτος ἐπικαλούμενος φθόνῳ κινούμενος ἐχθρὰ ἐπράξατο κατὰ τῶν συμφερόντων τοῦ Κοινοῦ τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ταῦτα περὶ τοῦτου ἱστορεῖ ὁ ἱερὸς Δοσίθεος: «Ὁ δὲ μικρὸς Ἄνθιμος ὁ Σικοῦρτος, ὁ ἔχων τὸ πείσμα καὶ τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως, φθόνῳ τηκόμενος τῷ κατὰ τοῦ Πατριάρχου ἐπορεύθη καὶ διέλυσε τὰς σφραγίδας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἔξω τῆς Ἁγίας Πόρτας ὄντος καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τοῖς Ἀρμενίοις ὡσαύτως καὶ τὰς τέσσαρας καμάρας τὰς ἐπὶ τῆς Ἁγίας Πόρτας οὔσας ἀλλὰ καὶ τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον ἐκώλυσε τὸ λαβεῖν αὐτὸν τοὺς Ῥωμαίους ὅθεν ἔμεινε παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις». Δωδεκάβιβλος σελ. 1194.

ταφιστῶν καὶ ὅτι αὐτὰ δωρεῖται ὁ Πατριάρχης τῷ τοῦ κράτους Ταμείῳ, εἰς μὲν τὴν Γάζην πρὸς τὸν Χουσεῖν πασᾶν ἐπεμψεν ἴδιον αὐτοῦ ἄνθρωπον μετ' ἄλλων τεσσαράκοντα ἀνδρῶν ληψόμενος τὰς ἑκατὸν χιλιάδας, εἰς δὲ τὴν Δαμασκὸν πρὸς τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς Ταγιχρογλου ἐτερόν τινα Ἰσμαήλ τοῦνομα, ὑπὸ τεσσαράκοντα ἐπίσης ἀνδρῶν παρακολουθούμενον, καὶ φέροντα αὐτῷ ὄρισμὸν καὶ γράμματα παραδοῦναι καὶ τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον τοῖς Ὁρθοδόξοις. Καὶ ἐκεῖνος μὲν δέδωκε τὰς ἑκατὸν χιλιάδας, οὗτος δὲ λαβὼν παρὰ τῶν Ἀρμενίων εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας νομίσματα (γρόσια) οὐ μόνον τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον οὐκ ἀπέδωκε τοῖς οἷς ἀνήκεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς οἷς ἔπραξεν ἄλλοις κατοικοῖς τὸν ἐξ Ἀμυκλείου Παρθένιον καὶ τὸν Ἀραβὰ Ἀθανάσιον δεσμίους ἀπήγαγεν ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἄχρι Δαμασκοῦ, ἡμέρας καὶ νύκτας γυμνοῖς τοῖς ποσὶ βαδίζοντας. Ταῦτα δὲ ὑπὸ τοῦ φιλοχρημάτου Ἰσμαήλ ἐπράττοντο ἵνα φόβον ἐμπνεύσωσι τοῖς Ἁγιοταφίταις. Ὁ δὲ Πατριάρχης ταῦτα δὴ καὶ αὖθις μετὰ λύπης πυθόμενος ἀπέστειλεν εἰς Ἀδριανούπολιν τὸν ἀπὸ Δημητζάνης Διονύσιον, ὃς ἐμφανισθεὶς τῷ Βασιλικῷ συνεδρίῳ ἀπήγγειλε τῷ ὑπάτῳ πάντα τὰ γεγονότα. Τότε δὲ ὁ Κιουπρουλῆς καὶ τρίτον ὄρισμὸν ἀπέστειλε δι' ἐνὸς Τζαούση Ἀλβανοῦ, ὑπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν συνοδευομένου, εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ οἱ ἐν Ἱερουσαλήμ διοικηταὶ συμφώνως τοῖς τοῦ ὄρισμοῦ ποιήσαντες, παρέδωκαν τοῖς Ὁρθοδόξοις τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ τέλος ἐπέθηκαν τῇ κατὰ τῶν Ἀρμενίων πολυχρονίῳ καὶ πολυδαπάνῳ ἀγωγῇ.

Ἄλλὰ τὸν αοιδίμον Παῖσιον ἅμα ἤρθη ἐκ μέσου ἢ πολύμοχθος καὶ πολύπρονος ἀγωγή ἢ πρὸς τοὺς Ἀρμενίους καὶ ἕτεραι δεινὰ μαρτυρικὰ καὶ βάσανοι ἐδέξαντο ἕνεκα συκοφαντιῶν. Διαβάλλεται δὴ ὁ ἄκακος καὶ πρᾶος Πατριάρχης τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνθυπάτῳ ὡς μίτραν κατασκευάσας ἀξίας ἑκατὸν χιλιάδων νομισμάτων (γροσίων) καὶ προθέμενος δῆθεν τῷ τῆς Μοσχοβίας βασιλεῖ ταύτην δῶρον προσενεγκεῖν (1). Ὁ δὲ ἀνθύπατος παραυτίκα ἀποστείλας ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ

(1) Τὴν δωρηθεῖσαν μίτραν τῷ Πατριάρχῃ ἰδὼν ὁ ἐξ Ἑβραίων Γαβριήλ, ὃς ἦν ἀριστος λιθογνώμων, καὶ βουλόμενός τις τινος τῶν πολυτίμων λίθων ἀφελεῖν κατέπεισε τὸν Πατριάρχην μετασκευάσαι αὐτὴν καὶ μεταβαλεῖν εἰς τὸ τῶν Βυζαντινῶν σχῆμα. Τοῦτου δὲ γενομένου διεβλήθη ὑπὸ τινων τῷ ἀνθυπάτῳ καὶ πολλὰ μαρτύρια ὁ ἄκακος καὶ εἰρηνικὸς Παῖσιος ὑπέστη ὡς ὁ λόγος περιγράφει αὐτὰ ("Ὁρα ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1195). Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ ἱστορικὴ αὕτη μίτρα τοῦ αοιδίμου Παῖσιου καὶ νῦν ἐν

τοῦ Πατριάρχου· ἐφ' ᾧπερ ἐβουλεύσατο μὲν ἀπελθεῖν εἰς Ἀδριανούπολιν ἐπιλέγων καὶ ταύτην τὴν παροιμίαν· « κάλλιον πτηνὸν ἐν κλωναρίῳ ἢ πτηνὸν ἐν κυρτίδι ». Ἄλλ' ὅμως τῶν περὶ αὐτὸν τινες ἀκρίτως ἀπεκώλυσαν τοῦ ἐγγχειρήματος διὰ τὸ μὴ εἶναι σπουδαίαν τὴν ὑπόθεσιν. Ὡν δὲ ὁ ἀνθύπατος εἰς ἄκρον φιλοχρήματος, μετακαλεσάμενος τὸν Πατριάρχην, ὅς ἐν τῇ ἀκρίτῳ ἐρωτήσῃ αὐτοῦ ἀπήντησεν ὅτι οὐκ ἐγὼ ἐπιβουλός εἰμι τῆς βασιλείας, ἀλλ' οἱ οὕτω καταμαρτυροῦντές μου καταπατοῦσι τὴν ἀλήθειαν, ἀνεξετάστως καθεῖρξεν ἐν τῷ καλουμένῳ τοῦ αἵματος λάκκῳ (Κανλῆ-κουγιού), ὡς καὶ τὸν ἐξ Ἰουδαίων Γαβριήλ, τὸν μετ' ἄλλων ἀκολουθήσαντα τῷ Πατριάρχῃ, οἱ ἔνεκα φόβου φυγῇ ἐχρήσαντο. Ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τετράωρον διαμονὴν ἐξαγαγόντες αὐτὸν ἐν τῇ τῶν χρεοφειλετῶν κατέκλεισαν φυλακῇ. Ταῦτα δὲ ὁ τῆς φιλοχρηματίας ὑπηρέτης ἀνθύπατος ἔπραττεν ἀμφοτέρων ἔνεκα· τὸ μὲν ἵνα λαβῶν χρήματα παρὰ τοῦ Πατριάρχου ἀπολύσῃ αὐτόν, τὸ δὲ ἵνα εἶτα συλλαβῶν τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄρχοντας ὡς δῆθεν συνεπιβούλους καὶ ἀπειλήσας, χρήμασι καὶ αὐτοὺς ζημιώσῃ. Ἄλλ' ὁ καλὸς ἱεράρχης τὸν θάνατον προκρίνας τῆς τῶν ἀρχόντων ζημίας μυρίας ὅσας ὑπέστη βασάνους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνθύπατος οὐδέτερον ὧν ἠβούλετο κατάρθρωσεν, ὅπως μὴ οἱ Χριστιανοὶ ἀπελθόντες εἰς Ἀδριανούπολιν προσκλαύσωνται τῷ Βασιλεῖ, προλαβῶν δὴ αὐτὸς ἀπέστειλεν ἀγᾶν τινα μετὰ τῆς μίτρας πρὸς τὸν παρὰ τῷ βασιλεῖ τυγχάνοντα ὑπατον καὶ ἀναφορὰν διαλαμβάνουσαν τὴν διαβολὴν. « Ἐπειδὴ ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχης μίτραν κατεσχευάσατο πολῦτιμον πρὸς τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὴν δῶρον τῷ τῆς Μεσσοβίας Κράλῃ, αὐτὸν μὲν ἔχομεν ὑπὸ κράτησιν ἐν φυλακῇ, τὴν δὲ μίτραν ἀποστέλλομεν πρὸς ὑμᾶς· διατάξατε περὶ τοῦ πρακτέου ». Ἄλλ' οἱ ἔνεκα φόβου κεκρυμμένοι πατέρες μαθόντες τὸ διάβημα τοῦτο τοῦ ἀνθυπάτου καταλαμβάνουσι τὴν τοῦ Ἀδριανοῦ πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀγᾶ. Ἦσαν δ' οὗτοι ὁ ἀνωτέρω διαληφθεὶς Διονύσιος ὁ ἐκ Δημητζάνης, ὁ τούτῳ συμπατριώτης Θεοδώρητος ὁ μετὰ ταῦτα Μητροπολίτης Λακεδαιμονίας προχειρισθεὶς, ὁ ἐξ Ἄνδρου Ἀρχιμανδρίτης Ἰωσήφ καὶ Μελέτιος ὁ Θεσσαλονικεὺς. Παραυτίκα οὖν ἐμφανισθέντες τῷ ὑπάτῳ ζωηρῶς αὐτῷ διεγράψαντο πάντα τὰ δρατῶν Σκευοφυλακείῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως περισώζεται μεταξύ τῶν διαφόρων κειμηλίων.

μαετουρηθέντα ἀδίκως καὶ παρανόμως κατὰ τοῦ Πατριάρχου, καὶ ὅτι ὁ ἀνθύπατος χρῆται αὐτῷ τὰς βασάνους πολλαπλασιάζων. Καὶ ὁ μὲν ὑπάτος εἶπεν αὐτοῖς ὑπομένειν μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀπεσταλμένου, ἡ δὲ τοῦ ἀνθυπάτου ὠμότης περιγράφεται οὕτως.

Ἐκβαλόντες δὴ τῇ τοῦ ἀνθυπάτου διαταγῇ τὸν μάρτυρα τῆς Σιών ἐκ τῆς εἰρκτῆς καὶ ἀσθενεῖ καὶ κατεσκληρότι ἵππῳ καὶ ἐπίσαγμα φέροντι φορτηγὸν ἄνευ ἀναβολέων καὶ ὧν δεῖται τὸν ἵππεά ἀναβιάσαντες, φέρουσιν αὐτὸν πιεζόμενον μὲν ἔλκεισι τοὺς πόδας ἐκ ρευματικῶν νοσημάτων, κακωθέντα δὲ τοὺς μηρούς ὑπὸ τοῦ ἐπίσαγματος, εἰς τὸ Ὄζουν-Τσαρσί τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Βίᾳ δὲ παρηκολούθει αὐτῷ καὶ ὁ ἐξ Ἰουδαίων Γαβριήλ γυμνοῖς τοῖς ποσίν. Ἐκεῖ δὲ παραγενόμενος εἰς τις τῶν παρὰ τὸν ἀνθύπατον, ἐπιτάσσει τῷ ἐπὶ τῆς ἀγχόνης ἀνασκολοπισθῆναι τὸν Πατριάρχην. Ἐν ᾧ δὲ οἱ δῆμιοι ἠγωνίζοντο καταπεῖσαι τὸν βασανιζόμενον πλῆθος χρημάτων ὑποσχέσθαι τῷ ἀνθυπάτῳ πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ, ἄλλος τις τῶν δημίων παραγίγνεται καὶ νέας ἐπιτάγας τοῦ ἀνθυπάτου δίδωσιν, ἀπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὴν καγγελωτὴν πύλην (τὸ λεγόμενον Σαρμά-καπί) πρὸς τὸ ἀπάγξει αὐτόν τε καὶ τὸν Γαβριήλ. Οὕτως ἐνταῦθα ἐξέλιπε πᾶσα παρηγορία. Καὶ γὰρ τὴν ἀγχόνην περὶ τὸν τράχηλον τοῦ Πατριάρχου ἔθηκαν καὶ ὁ ἐλκυσὼν αὐτὴν ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος, καὶ ὁ μὲν Πατριάρχης ἴστατο, πρὸς τοὺς οὐρανοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ ἐδέετο, οἱ δὲ τοῦ ἀνθυπάτου χρήματα ἐζήτουν λέγοντες· τί προσφέρεῖς αὐτῷ ἵνα τῶν δεινῶν ἀπαλλαγῇ; Τούτων δὲ γενομένων ἄλλος τις ἀφίκετο τῆς κακίας ὑπηρετῆς διατάττων. Ἄγετε τὸν Πατριάρχην εἰς τὸ Ἄκ-σεράγιον, καὶ βάλετε αὐτὸν ἐγκάρσιον εἰς τὴν ἀρπάγην (τζεγγέλι). Ἦγαγον οὖν αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Ἀρχιανδράρχου οἰκίαν μέσον Βλάχκας καὶ Κοντοσκαλίου, καὶ τοῖς ποσίν αὐτοῦ ἐξφθηκόσιν ἐκ τοῦ νοσήματος κλοιοὺς περιθέντες, οἱ συνεκρύπτοντο ὑπὸ τοῦ οἰδήματος, καὶ ράβδον διαπεράσαντες τῇ τῶν κλοιῶν ἀλύσει συνεχομένοις, ἔσυρον αὐτὸν περὶ τὴν οἰκίαν λέγοντες· τί τῷ ἀνθυπάτῳ ὑπισχνεῖ; Ὁ δὲ ἱερός καὶ καρτερόψυχος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἀλγεινὰς μόνον φωνὰς ἀφίεις κατεβόα τῶν ἀσπλάγχχνως βασανιζόντων αὐτόν. Ἀποκαμόντες οὖν οἱ τιμωρηταὶ τοῦ Πατριάρχου καὶ ἰδόντες τὸ ἀμετάθετον αὐτοῦ ἐπαύσαντο τοῦ κολάζειν καὶ δεδιότες μὴ τὰ γενόμενα γνωστὰ τῷ ἐν Ἀδριανουπόλει ὑπάτῳ γένωνται, λά-

θρα ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν Ὀθωμανόν τινα οἰονεὶ ὄντα φίλον τῷ Πατριάρχῃ. Πρωίας δὲ γενομένης ὁ ρηθείς Ὀθωμανὸς Ἀχμέτ-Τζελεπῆς τοῦνομα καὶ ἐκ Χίων Λατίνων ἔλκων τὸ γένος, προσελθὼν τῷ Ἀρχιανδράγγῃ, ἐν πρώτοις μὲν ἀπέλυσε τὸν ἐξ Ἰουδαίων Γαβριήλ, καὶ ἀπέπεμψεν αὐτὸν εἰς τὸ Μετόχιον, εἶτα δ' ἐγγυητῆς γενόμενος ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου, ἐξέβαλε τῶν ποδῶν αὐτοῦ τοὺς σιδηροὺς ἐκείνους κλοιούς. Ἐλευθέρας δ' οὔσης τῆς εἰσόδου πολλοὶ τῶν πατριωτῶν τοῦ Πατριάρχου προσήρχοντο καὶ ὑπηρέτουν αὐτῷ, χορηγοῦντες καὶ ὧν ἐδεῖτο διὰ τὰς αὐτοῦ ἀνάγκας. Τότε δὲ καὶ ὁ ἀοίδιμος Δοσίθεος, φέρων τὸ δέκατον καὶ ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας, προσήρχετο καὶ ὑπηρέτει αὐτῷ ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρας, ὡς αὐτὸς ἱστορεῖ λέγων· «Κάγὼ νέος ὢν τότε, περίπου τὰ ὀκτὼ καὶ δέκα ἔτη, καὶ ἀνυπόδητος χωρὶς σανδαλίων, ἀπηρχόμην πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Μετοχίου· καὶ ἡμέρας μὲν ὑπηρέτουν αὐτῷ, ἑσπέρας δὲ ἐπέστρεφον καὶ ἐκάθευδον ἐν τῷ Μετοχίῳ· λέγω δέ, ὅτι ἤμην ἀνυπόδητος, ἐπεὶ οὕτω τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐπιδαγῶγον ἡμᾶς οἱ προστάται καὶ οὕτως ἐφέρομεν τὴν παιδαγωγίαν γνώμη εὐπειθεὶ καὶ αἰδοῖ πρὸς τοὺς προστάτας ἡμῶν» (1).

Τοιαῦτα οὖν καὶ τηλικαῦτα μαρτύρια ὑπέστη ὁ μακάριος Παῖσιος, τὸ μὲν, ἵνα ἀπαλλάξῃ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐκαταστάτους ἡμῶν ὁμογενεῖς τῆς χρηματικῆς ζημίας, τὸ δέ, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις ἱεράρχαις παράδειγμα γένηται τῆς γενναιοψυχίας ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, καὶ δείξῃ ὅτι πᾶσα κακία ἠττᾶται ὑπὸ τῆς ἀρετῆς. Ἀφικομένων δὲ εἰς τὴν τοῦ Ἀδριανοῦ τοῦ τε παρὰ τοῦ ἀνθυπάτου ἀπεσταλμένου μετὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς μίτρας καὶ τῶν προμνημονευθέντων Ἀγιοταφитῶν, κριτήριον συνέστη μέγα, καὶ οἱ τοῦ Ἁγίου Τάφου προστάται γενναίως ἀπελογοῦντο ἐν αὐτῷ, πολλαχῶς καταδεικνύντες, ὅτι τὴν μίτραν δι' ἰδίων χρημάτων κατεσκευάσατο ὁ Πατριάρχης καὶ οὐχὶ ὅπως τῷ τῆς Μοσχοβίας βασιλεῖ ταύτην δωρήσεται· ἔλεγον δὲ ὅτι ἡ τῆς μίτρας ἀξία σμικρὰ καὶ εὐτελής ἐστὶ καὶ ἀναξία προσφοράς πρὸς βασιλέα, ὅτι ἡ κατὰ τὴν κορυφὴν (τὸν πόλον) ἐπιγραφὴ διαβεβαιοῖ εἶναι τοῦ Πατριάρχου καὶ οὐχὶ τοῦ τῆς Μοσχοβίας βασιλέως καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Αὐστηρᾶς δὲ γενομένης ἀνακρίσεως τῶν αὐτῶν ἐφεξῆς καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ τῶν ἐντολῶν τοῦ νόμου ἐπικυρωτοῦ (Μουφτῆ) ἀπεδείχθη τρανῶς ὅτι αὕτη τοῦ

(1) ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος σελ. 1196.

Πατριάρχου ἐστὶ καὶ οὐχὶ τοῦ τῆς Μοσχοβίας Κράλη, καὶ βασιλικὸς ἐξεδόθη ὀρισμὸς, ἐπιτάττων ἀβλαβῆ καὶ ἀζήμιον εἶναι τὸν Πατριάρχην καὶ ἀκωλύτως φέρειν τὴν μίτραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· τὸ γὰρ ἔχειν καὶ φέρειν τοιαῦτα τοὺς Πατριάρχας χάρις ἐστὶ βασιλική. Ὁ ἀνθύπατος οὖν ὁ τῆς κακίας ὑπηρετῆς ἰδὼν τοὺς πατέρας ἐπανακάμπτοντας καὶ τὴν μίτραν φέροντας μετὰ βασιλικοῦ ὀρισμοῦ ἐμβρόντητος ἔμεινε καὶ κατησχημένος. Μὴ δυνάμενος δ' ἄλλως πράξει ὁ τύραννος ἀπέλυσε τὸν Πατριάρχην, ὃς δοξάζων καὶ εὐλογῶν τὸν Θεὸν ἰπῆλθεν εἰς τὸ Μετόχιον, παρακολουθούμενος ὑπὸ Πέτρου τοῦ Κακούμη τοῦ ἀπὸ Τζερνίτζης τῆς Πελοποννήσου, ὑπὸ τοῦ Δοσιθεοῦ καὶ ὑπ' ἄλλων πατριωτῶν· οὐ μετρίως δ' ἐχάρη ὁ μακάριος Πατριάρχης πυθόμενος ὅτι καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου παρεδόθη τοῖς Ὀρθοδόξοις, ὅπερ οἱ Ἀρμένιοι παντοίοις τρόποις ἠγωνίζοντο ἀρπάσαι. Καὶ τοι δὲ ὁ θεῖος Παῖσιος πολλὰς καὶ μαρτυρικὰς βασάνους ὑπέστη, οὐχ ἠττήθη ὁμως ὑπὸ τῶν δεινοπαθημάτων, ἀλλὰ μετὰ μικρὰν ἀνακούφισιν ἐπιλαμβάνεται τῶν ἀποστολικῶν περιηγήσεων πρὸς συλλογὴν ἐλεημοσυνῶν. Καὶ δὴ ἐν πρώτοις κατὰ Ἰανουάριον ἀπέρχεται εἰς Πάνορμον κάκειθεν εἰς Πέργαμον, εἶτα εἰς Ἀρτάκην καὶ Μηχανιῶνα, ἔπειτα εἰς Καλόλιμνον, ὅπου τοῖς πιστοῖς συνείρτασε τὸ Ἅγιον Πάσχα· ἐξῆς εἰς Σιγὴν καὶ Μουδανιά, ἐφεξῆς εἰς Κατερλῆ· μετὰ ταῦτα εἰς Κωνσταντινούπολιν κάκειθεν καταπλεῖ εἰς τὴν Ἁγίαν πόλιν (1).

Ὁ ἱερός Παῖσιος ὁ μάρτυς καὶ θερμὸς προστάτης καὶ πρόμαχος τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀφικόμενος ἐνταῦθα οὐκ ἐτρέπη εἰς τρυφὰς καὶ ἀναπαύσεις, τέλος θεῖς αἴσιον τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἀλλὰ πάραυτα εἰς ἄλλα ἐπίσης θεάρεστα καὶ ἐνδοξὰ ἔργα τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ καὶ δραστηριότητα ἔστρεψε πρὸς καλλωπισμὸν τοῦ Θρόνου τοῦ Ἀδελφοθεοῦ καὶ εὐκλειαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλοπονίας καὶ φιλοκαλίας. Καὶ πρῶτον μὲν δὴ πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ἐρχομένων καὶ ἀπερχομένων προσκυνητῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, οἵπερ ὁσημέραι ἐπηυζάνοντο, καὶ μὴ ὄντος καταλύματος πολλὰ τὰ ἐνοχλοῦντα αὐτοὺς ἦσαν, κειμένους ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, ἀνήγειρεν ἐν Ἰόππῃ Ἱερὰν Μονὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἥτις καὶ ἄχρις ἡμῶν

(1) ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος σελ. 1196.

περισώζεται πολλάκις κατὰ καιρούς βελτιωθείσα καὶ εὐρυνθείσα (1). Τὸ θεάρεστον δὲ τοῦτο ἔργον μιμηθέντες οἷτε Λατίνοι καὶ Ἀρμένιοι ἠκολομήσαντο καὶ οὗτοι Μονὰς παρὰ τὴν παραλίαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ πλησίον τῆς ἡμετέρας, συνεχομέναις ἀλλήλας καθάπερ ὡς νῦν ὀρῶνται. Ἐν τῇ κωμοπόλει Λύδδῃ ὑπῆρχε πάλαι ὁ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου περικαλλέστατος ναός, οὗ λειψάνων μόνον ὁ χρόνος ἐφείσθη. Τούτου δὲ τὸ ἥμισυ, ἔνθα ὁ τάφος καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου ἀποτεθησαυρισμένα ἦσαν, ἄχρι τοῦ πρὸς δύοσιν τέρματος βία ἦν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατεσχημένον (2). Μετ' οὐ πολὺ δὲ κατέσχον καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ. Ἄλλ' ὁ ζηλωτὴς Πατριάρχης ἵνα μὴ τῆς Λύδδης οἱ Χριστιανοὶ στερῶνται ναοῦ ἱεροῦ, ὠνήσατο διὰ δαπάνης ἀδραῶς καὶ κόπου πολλοῦ τὸ τελευταῖον ἥμισυ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου ἕως τοῦ πέρατος τοῦ ναοῦ διῆκον, ἐν ᾧ καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου καὶ ὁ περ' ἄχρις ἡμῶν κατέχουσι οἱ Ὀρθόδοξοι. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μεταξὺ Ἱερουσαλήμ καὶ Βηθλεὲμ κείμενον μοναστήριον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ἐφθάρη ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ οὐδεμία κατοικία ὑπῆρχεν, ὁ φιλόκαλος Πατριάρχης διὰ δαπάνης οὐ μικρᾶς ἤρξατο τῆς ἐπισκευῆς καὶ οἰκίας (3) οὐκ ὀλίγας μετὰ περιοχῆς ἠκολομήσατο κατὰ δυσμὰς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ. Ὅτε δὲ ὁ Σαλλαδίνος κατέλαβε τὴν Ἁγίαν Πόλιν κατατροπώσας τοὺς Σταυροφόρους, ἅπαντας τοὺς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως φωταγωγοὺς ἔκλεισε διὰ λίθων καὶ

(1) Σημειωτέον ὅτι διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν κατάλυμα ἐν Ἰόππῃ πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν λεκοπιακῶτων προσκυνητῶν οἱ δυστυχεῖς ἀπεδιβάζοντο ἐπὶ τῆς ψάμμου· ἀπερχόμενοι δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ ἐξενίζοντο ὑπὸ τοῦ ὑπαίθρου, τὴν μὲν ἡμέραν κατακαϊόμενοι ὑπὸ τοῦ καύσανος, τὴν δὲ νύκτα μαστιζόμενοι ὑπὸ τοῦ λεπτοῦ καὶ διαπεραστικοῦ ψύχους· οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐληστεύοντο ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ πολλὰ ἄλλα δυσάρεστα καὶ λυπηρὰ συνέβαινον αὐτοῖς. Ταύτην οὖν τὴν ἔλλειψιν πρῶτος ὁ θεὸς Πατήριος ἀνεπλήρωσε πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν ξένων. Ὅρα ΔΟΞΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1207.

(2) Σημειωτέον ὅτι τὸ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατεχόμενον τοῦ ναοῦ μετεβλήθη εἰς Ὀθωμανικὸν προσκύνημα (Μετζίτι) καὶ ἕως νῦν διατηρεῖται ἐν ᾧ τέως οἱ τῶν Ὀθωμανῶν παῖδες διδάσκονται τὰ παρ' αὐτοῖς συνήθη γράμματα. Ὅρα ΔΟΞΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1207.

(3) Σημειωτέον ὅτι ὁ Κιουπρουλῆς ὢν τότε ἡγεμὼν τῆς Δαμασκοῦ καὶ ἀπερχόμενος εἰς Χεβρώνα προσκυνήσων, εἶδε τὰς ἐπισκευὰς τῆς εἰρημένης Μονῆς καὶ λίαν ἐθυμώθη κατὰ τοῦ Πατριάρχου. Ἄλλ' ὁ εἰρηνικὸς Παῖσις κατασβέσας τὸν θυμὸν τοῦ φιλοχρημάτου διὰ τοῦ ψυχροῦ χρυσίου αὐτὸν μὲν ἤπιον ἐποίησατο καὶ ἰλαρόν, τὸ δὲ Μοναστήριον ἀλώθητον εἶασε. ΔΟΞΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος σελ. 1207.

κονιάματος πρὸς αἴσχος τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἦν ὁ τῆς Ἀναστάσεως εὐαγέστατος ναὸς ὡσεὶ φυλακὴ ζοφερά. Τὸ δὲ ἱερατεῖον ἐξετέλει τὰ τῆς θρησκείας ὑπὸ βαθύ σκοτός. Πρὸς εὐπρέπειαν οὖν καὶ φωταγωγῆσιν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ κατώρθωσεν ὁ τῶν καλῶν ἔργων ρέκτης Παῖσιος ἀνοιχθῆναι τοὺς φωταγωγοὺς καὶ φωτεινότατον γενέσθαι τὸν ἱερὸν ναόν, χρημάτων πλήθος δαπανήσας καὶ παντὸς κόπου καὶ μόχθου ἀνώτερος γενόμενος· οὐ μικρὸν δὲ συνετέλεσεν εἰς τοῦτο καὶ ὁ συνετὸς αὐτοῦ ἐπίτροπος Ἀνθιμος. Αὐτὸς δὲ ὁ αἰοίδιμος Πατριάρχης διωργάνωσεν καὶ τὸ κατὰ τάξιν γίνεσθαι ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τὰς ἡμερονοκτίους ἀκολουθίας καὶ τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ οὐχ ὡς πρότερον ἀορίστως καὶ ἀτάκτως. Ἐπειδὴ ὅμως διὰ τὰς εἰρημένας οἰκοδομὰς καὶ ἐπισκευὰς ποσὰ χρημάτων οὐκ εὐκαταφρόνητα ἐδαπανήθησαν, ὧν τὰ πλεῖστα ἐπὶ βαρεῖ τόκῳ ἐλήφθησαν καὶ πολύτιμα κειμήλια ἐνεχυριάσθησαν πολλοῖς ἑτεροδόξοις, τὸ δὲ ἱερὸν Κοινὸν τοῦ Π. Τάφου χρεεῖ πάλιν ὑπέκυψεν ὑπερόγκῳ, ἤρξατο ὁ θεϊότατος Πατριάρχης σκέπτεσθαι περὶ τοῦ πρακτέου, καὶ νέων πάλιν καὶ ἐπιπόνων καὶ ὀχληρῶν ὁδοιποριῶν ἐπιλαμβάναται πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ χρέους. Παραγενόμενος οὖν ὁ ἱερός Παῖσιος εἰς Κωνσταντινούπολιν, παρεσκευάζετο μεταβῆναι καὶ αὐθις εἰς Ἰάσιον πρὸς τὸν ἡγεμόνα Βασίλειον· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς κατεδιώκετο τότε ὑπὸ τοῦ ἀντάρτου Σπεράνου καὶ τὰ πράγματα ἦσαν λίαν τεταραγμένα, μεταβαλὼν γνώμην, ἐπελάβετο τῆς εἰς Ἰβηρίαν ὁδοιπορίας συνεπαγόμενος συνοδίτην καὶ τὸν αἰοίδιμον Δοσίθεον. Καὶ δὴ τῷ 1658 ἀπάρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καταλαμβάνει τὴν Σινώπην (1) κατὰ Μάιον μῆνα· ἐντεῦθεν δὲ πλοῖφιν τινὶ ἐπιβάς καὶ οὐρίῳ ἀνέμφ πλεύσας κατήχθη εἰς τοὺς λιμένας τῆς τῶν Ζήκχων καὶ ἐντεῦθεν ἀπήει εἰς τὴν τῶν Ἰβήρων, πολλὰς χώρας καὶ λαοὺς περιελθὼν, ὡς ταῦτα ἐν ἐκτάσει περιγράφει ὁ συνοδοιπόρος αὐ-

(1) Ἐν Σινώπῃ μεγίστη τότε πυρκαϊὰ συνέβη καὶ διὰ προσευχῆς καὶ δεήσεως τοῦ Πατριάρχου ἐταπεινώθη τὸ καταστρεπτικὸν στοιχεῖον, τὸ ἀηλεῶς καταβιβρώσκον τὴν πόλιν. Περὶ δὲ τῆς πυρκαϊᾶς ταύτης ταῦτα ἱστορεῖ ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Παΐσιου Δοσίθεος. «Γενομένης δ' ἐν Σινώπῃ τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ Μαΐου μεγάλης πυρκαϊᾶς, ἣτις ἤρξατο ἀπὸ τοῦ βορείου μέρους καὶ ἐνέμετο ὡς χόρτα τὰς οἰκίας κατὰ τὸ Κάστρον, ὁ Πατριάρχης βαλὼν ὀλίγον ὕδωρ εἰς τριβλίον ἀπέστειλέ τινα διάκονον αὐτοῦ καὶ ἐρράντισε κατὰ πρόσωπον τῆς πυρκαϊᾶς· καὶ ὦ τοῦ θαύματος! ἐστάθη ἐκεῖ ἡ πυρκαϊὰ καὶ ἐσέσθη». (Δωδεκάβιβλος σελ. 1204).

τοῦ Δοσίθεος (1). Ἐκεῖ ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχης πολλὰς χώρας καὶ πόλεις περιερχόμενος ἐδίδασκε καὶ εὐλόγει τοὺς εὐλαβεῖς καὶ Ὀρθοδόξους λαούς, οἳ ὡς πιστὰ καὶ εὐσεβῆ τῆς Ὀρθοδοξίας τέκνα πολλάκις καὶ πολυειδῶς διὰ τῶν γενναίων αὐτῶν συνδρομῶν καὶ προσφορῶν ἐνίσχυσαν τὴν φιλοκαλίαν τῶν Πατριαρχῶν καὶ σωτῆρες ὑπῆρξαν τῶν Ἁγίων Τόπων ἐν δειναῖς περιστάσεσιν ἀνακουφίζοντες τὰ χρέη καὶ παρηγοροῦντες τοὺς δεινοπαθοῦντας. Ἐν ᾧ δὲ ὁ ἱερός Παῖσιος τὰς διατριβὰς ἐκεῖ ἐποιεῖτο, συλλέγων τὰς τῶν Χριστιανῶν βοήθειας, δεινὴ καὶ θλιβερὰ ἀγγελία ἤκεν αὐτῷ ἀναγγέλλουσα τὰς ὠμότητας καὶ τὰ βαρβαρικὰ ἀτακτῆματα τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ βαρ-

(1) Πρὸς τὸ παραστῆσαι τοῖς ἀναγνώσταις ὁποῖους κόπους καὶ μόχθους καὶ ἀγρυπνίας καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια ἀνελάμβανον οἱ Πατριάρχαι τῶν Ἱεροσολύμων πρὸς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγὴν τῆς μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸς στήριξιν τῶν πιστῶν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς δειναῖς ἐκείναις περιστάσεσιν, ἐξιστοροῦμεν ἐνταῦθα τὰς πόλεις καὶ τὰς χώρας, ἃς ὁ μακάριος Παῖσιος χάριν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους περιώδυσεν. Ἀπὸ Σινώπης κατέπλευσεν εἰς τὸ Κόντσοι, ἐκεῖθεν κατήχθη εἰς τὸν λιμένα Κούρπ (Διοσκουριάς), ὅπου ὁ Ἐπίσκοπος Μοκφέλας δεξάμενος αὐτὸν ἤγαγεν εἰς τὸ Μοναστήριον ὅπου καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν δὲ μετήγαγε αὐτὸν ὁ Ἐπίσκοπος μετὰ τινος Νικολάου Ἰθρὸς εἰς τὸ Καθολικὸν Παλάτιον τοῦ Δαδιάνου, ἃς μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ δεξάμενος τὸν Πατριάρχην δέδωκεν αὐτῷ ὡς κατάλυμα τὸ Κοσλάρη Μετόχιον τοῦ Σταυροῦ· ἐνταῦθα δὲ ἀσθενήσας ὑπέστη οὐκ ὀλίγα. Ἀναρρώσας δὲ μετέβη ἐντεῦθεν εἰς Κουτατίσιον καὶ κατέλυσεν εἰς τὸ Μοναστήριον Κελάτη τὸ κείμενον ἄνωθεν τοῦ Κουτατίσιου. Ἐσώζετο δ' ἐν αὐτῷ καὶ εἰς ἦλος τῶν τοῦ Κυρίου, ὃν ἀπέστειλεν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τοῖς Ἰθρῶσιν ὅτε ἐχριστιάνισαν. Κατὰ παράκλησιν δὲ τοῦ Μωῦσες τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων συνεώρτασεν αὐτῷ εἰς τὸ χωρίον Γκούριαν καὶ ἐχειροτόνησε τὸν ἐπίσκοπον τοῦ Κελάτη Μοναστηρίου. Ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ Μοναστήριον Χώπη καὶ διέτριψεν ἱκανὰς ἡμέρας. Κατὰ δὲ τὴν Μεγάλην Ἑσσαρακοστὴν δι' ἀκατίου κατέβη εἰς τὴν θάλασσαν, πλεύσας τὸν Χώπην ποταμόν, δι' ἧς εἰσῆλθεν εἰς τὸν Φάσιν ποταμόν, ὃν πλέων ἀφίκετο εἰς τὸν τῆς Γκουρίας ὄρμον Κουπουλέτης λεγομένης, ἐκεῖθεν δὲ πάλιν διὰ τοῦ ποταμοῦ πλεύσας δύο ὥρας ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν ξηρὰν τῶν ἀθηντικῶν οἰκιῶν (τὸ ἔτος 1659). Ἐκεῖ δὲ ἐπεσκέψαντο αὐτὸν ὁ αὐθέντης Γκουρίας καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἄλλαι γυναῖκες ἀρχόντων. Ἐκεῖθεν κατέλαβε τὴν Τραπεζοῦντα, ἧς οἱ προὔχοντες ἐδέξαντο αὐτὸν εὐλαβῶς καὶ ἐπισήμως. Ἐπεσκέψατο δὲ καὶ τὸ Μοναστήριον τῆς Θεοτόκου, τὸ καλούμενον Θεοσκέπαστος. Ἐκεῖθεν ἀνερχόμενος εἰς τὰ ὄρη, ἀφίκετο εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Σουμελά, κείμενον ἐπὶ ἀβάτων κρημνῶν, εἰς ὃ οἱ ἐπισκεπτόμενοι διὰ κλίμακος τελητηῆς ἀνέρχονται· ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὸ Κάνιν, εἶτα ἐπανάκαμψεν εἰς Τραπεζοῦντα, ἣν καταλιπὼν ἐπλευσεν εἰς Τρίπολιν, εἶτα εἰς Ἴνεος καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σινώπην. Πλοίῳ δ' ἐπιβάς ἐπλευσεν ἐκεῖθεν εἰς Ταφόνησον (Μπαλουκλαδᾶν)· ἐκεῖθεν δ' ἀποπλεύσας κατήλθεν εἰς τὸ Κηλλῆ. Ἐπισκεψάμενος δὲ Βάρναν, Σουλινᾶν, Ἰνέπολιν, Ποντοηράκλειαν, Ἀμάστριδα καὶ Χηλῆν, ἀφίκετο εἶτα εἰς τὸ Νεοχώριον τῇ 7 Νοεμβρίου. Ὅρα ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1197-1204.

βάρου καὶ πλεονέκτου Βαλῆ ὡς ὁ ἐφεξῆς λόγος παρίστησιν αὐτά.

Οἶος μὲν δὴ ἦν ὁ βάρβαρος οὗτος τοῖς τρόποις; ὤμος, ἄρπαξ, μέθυος καὶ εἰς τὸ ἄκρον ἄπληστος χρημάτων. Τοιοῦτον ἀνθρωπόμορφον τέρας οὐδέποτε ἐδέξατο ἡ Ἱερουσαλήμ ἐν ὅλῃ τῇ Τουρκοκρατίᾳ. Αὐτὸς ἀληθῆς ὢν υἱὸς τῆς κακίας καὶ ὑπηρέτης τῆς ἀδικίας οὐδένα ἐσέβητο, ἀλλ' ἐπίσης καὶ Ὀθωμανοὺς καὶ Χριστιανοὺς ἠδίκει, βιαίως ἀφαιρῶν αὐτῶν τὰς περιουσίας. Αὐτὸς ζητήσας χρήματα παρὰ τῶν Ἀγιοταφитῶν καὶ μὴ λαβῶν, ὄντος κεκρυμμένου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου Ἀνθίμου ἐπὶ τούτῳ, δύο αὐτῶν ἀπηγγόνισεν, ἀναρτήσας ἔνδον τοῦ Μοναστηρίου ἀπέναντι τοῦ Συνοδικοῦ. Αὐτὸς, μέθη κατεχόμενος καὶ παράφορος γενόμενος, εἰσήρχετο ἐντὸς τοῦ ἐν τῇ Μονῇ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ λαμβάνων τὸ θυμιατήριον ἐθυμιάζεν, ἐμπαίζων ὁ ἀσεβὴς τὰ θεῖα. Μὴ δυνάμενοι δὲ οἱ πατέρες φέρειν τὰς ὀμότητας καὶ ἄρπαγὰς τοῦ τυράννου, οἱ μὲν κατῆλθον εἰς Ρέμιλι, οἱ δὲ εἰς Ἰόππην καὶ ἄλλοι ἐκρύπτοντο, ὅπου ἦν ἀσφάλεια. Πρὸς ἀσφάλειαν δὲ τῶν κειμηλίων κιβώτια πληρώσαντες ἱερῶν καὶ πολυτελῶν σκευῶν διὰ τινος θυρίδος κατεβίβασαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως· ἀλλ' ἐν τῷ καταβιβάσει κοπέντος κατὰ τὸ μέσον τοῦ ὑψώματος τοῦ σχοινοῦ, διερράγησαν τὰ κιβώτια καὶ πάντα τὰ κειμήλια συνετρίβησαν (1)· οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἀδίκημα μέγα ἔπαθε τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου. Ἰουδαίῳ τινὶ πλούτῳ περιρρέοντι πολλὰ καὶ πολύτιμα κειμήλια δεδώκασιν ἐνέχυρα, ἀνθ' ὧν ἔλαβον χρήματα οἱ πατέρες. Τοῦτον δὲ ὁ αἰμοδιψὴς καὶ ἄπληστος Βαλῆς φονεύσας διήρπασε πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἐν ἧ' ἦν καὶ τὰ ἐνεχυρασθέντα κειμήλια τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἅτινα πάντα ἄρπαγμα αὐτῷ ἐγένοντο. Πολλάκις δὲ ὁ θηριόκαρδος αὐτὸς ὅπως τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου χρήμασι ζημοῖ, ἀποκτείνων ἀθῶους ἀνθρώπους, ἔρριπτε τὰ πτώματα αὐτῶν παρὰ τὴν θύραν τοῦ Μοναστηρίου καὶ ὡς φονεῖς δῆθεν καταδικάζων τοὺς πατέρας πλήθος χρημάτων ἐλάμβανε παρ' αὐτῶν, οἱ ἐπὶ βαρεῖ τόκῳ ἐδανείζοντο. Τούτων οὖν ἕνεκα τῶν βιαιοπραγιῶν οἱ πατέρες ἀπῆλθον εἰς Προῦσαν, ἔνθα τότε ὁ τε Σουλτάνος καὶ ὁ ὕπατος αὐτοῦ διέτριβον, πρὸς οὓς ἐμφανισθέντες

(1) Σημειωτέον ὅτι ὑπὲρ τὰ διακόσια ἱερά καὶ ἐκλεκτά σκεύη συνετρίβησαν· οἷον κιβώτια ἀργυρᾶ, θυμιατήρια, σταυροὶ ἔντεχνοι καὶ πολυτελεῖς καὶ ἄλλα λιθοκόσμητα καὶ μεγάλης ἀξίας σκεύη. Ὅρα ΔΟΞΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1204.

μετὰ δακρύων παρέστησαν τὰς ὠμότητας, τὰς ἀρπαγὰς καὶ τὰς κατ' αὐτῶν καταδιώξεις τοῦ Βαλῆ· ἐφ' ᾧ περ ἄλλος εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀντικατέστησε τὸν τύραννον (1). Ἄλλὰ τοῖς λυπηροῖς τούτοις καὶ ἄλλο λυπηρότερον παρηκολούθησεν.

Οἱ Ἀρμένιοι οὐκ ἐπαύσαντο, μετὰ τὰ εἰρημένα παθήματα, ἀγωνιζόμενοι ἀποσπᾶσαι τῶν Ὀρθοδόξων τὸ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου Μοναστήριον διόπερ χρήματα ἀμύθητα προσενεγκόντες τῷ τε Κεχαγιᾶ-βέη καὶ τῷ Ρεῖζ-ἐφέντη (λογοθέτῃ τῆς βασιλείας) καὶ τῷ μεγάλῳ τῆς βασιλείας διερμηνεῖ Παναγιωτάκῃ, ὃς τότε ψυχρῶς διέκειτο τῷ Πατριάρχῃ, ἐπέτυχον τοῦ ποθουμένου. Καὶ οἱ μὲν δύο ψευδολογοῦντες ὑπέβαλον τὴν ὑπόθεσιν τῷ Κιουπρουλῆ, ὅτι τὸ Μοναστήριον ἦν τῶν Ἀρμενίων καὶ ὅτι κατέχον αὐτὸ πρὸ τριακοσίων ἐτῶν, ὁ δὲ Παναγιωτάκης ἐπέβεβαίωσε τὰ ψεύδη τῶν πρὸ αὐτοῦ. Ἐφ' ᾧ δὴ περ ὁ ὑπατος καὶ ὄρισμὸν ἐπέδωκε τοῖς Ἀρμενίοις ἀποδοθῆναι αὐτοῖς τὸ εἰρημένον Μοναστήριον. Ἄλλ' ὁ μὲν κριτῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ μὴ ἔχοντα τὸν ὄρισμὸν τὸ Σουλτανικὸν κῆρος οὐκ ἐδέξατο καὶ μόνον χρήματά τινα ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ἀνθιμου, ἐπιτρόπου τότε τοῦ Πατριάρχου· αὐτὸς δὲ ἔχων τὰς ἀπειλὰς τοῦ Παναγιωτάκη καὶ παλαιὸν πρὸς τὸν Πατριάρχην τρέφων πάθος, ὁμολογήσας τὸ Μοναστήριον εἶναι τῶν Ἀρμενίων, παρέδωκεν αὐτὸ αὐτοῖς, οἱ καὶ θύραν ἔλαβον ἐν Βηθλεέμ καὶ κῆπον καὶ δύο οἴκους τῶν Ἀθησσυῶν, ἅτινα εἰς νῦν κατακρατοῦσι. Τοιοῦτοι οὖν οἱ καρποὶ τῶν παθῶν καὶ τῆς ἐκδικήσεως, ὧν οἱ ἐπιγιγνόμενοι μετὰ πικρίας γεύονται, τοῖς αἰτίοις καταρῶμενοι (2).

Ταῦτα τοίνυν τὸν θειότατον Πατριάρχην πυθόμενον θλίψις ὑπερβάλλουσα κατέλαβε, καὶ δάκρυ οὐκ ἀγανὸν τὰς γεραρὰς καὶ σεβασμίας αὐτοῦ παρειὰς περιέβρεχε. Καὶ δὴ μετὰ μακρὸν καὶ κοπιώδη καὶ κινδυνώδη πλοῦν κατάγεται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ συσκέπτεται περὶ τοῦ πρακτέου. Παραγενόμενος οὖν μετὰ τοῦ αἰοιδίμου Δοσιθέου καὶ τῷ ὑπάτῳ ἐντυχῶν προσήνεγκεν αὐτῷ δῶρα πλούσια καὶ πικρῶς ἔκλαυσεν ἐνώπιον αὐτοῦ ἐφ' οἷς ἐπράχθησαν ἀδικήμασιν ἐν τῇ αὐτοῦ ἀπουσίᾳ. Ἄλλ' ἕνεκα τῶν πρὸς τὸν Κιουπρουλῆν δολίων καὶ σοφιστικῶν λόγων τοῦ Ρεῖζ-ἐφέντη ἀποτυχῶν ὁ Πατριάρχης, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ πικρᾶς λύπης τῷ 1660 ἔτει,

(1) ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος σελ. 1204.

(2) ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος αὐτόθι.

τῇ Κυριακῇ τοῦ Ἀσώτου, καὶ διετέλει παρὰ τῷ τῶν Ἀρμενίων Βαρδαβέτη Ἐλεαζάρῳ συχνὰ φοιτῶν, πρὸς ὃν ἐποίησατο τοὺς μακροὺς ἐκείνους καὶ πολυδαπάνους πολέμους. Καθ' ἣν δὲ ἡμέραν συνέβη καταστρεπτικὴ πυρκαϊὰ εἰς Κοντοσκάλι καὶ Βλάχαν καὶ πολλὰ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησίαι παρανάλωμα τοῦ πυρὸς ἐγένοντο, συνομιλῶν τῷ Ἐλεαζάρῳ Βαρδαβέτη προσεβλήθη ὑπό τινος τῆς καρδίας παλμοῦ, οὐπερ τρεφομένου ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς λύπης καὶ θλίψεως, ἣν ἐνεποίησαν αὐτῷ αἱ ἀρπαγαὶ τοῦ Βαλῆ, ἡ ἀπώλεια τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου καὶ αἱ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς καταστροφαι τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἀύξανομένου τοῦ νοσήματος ὁσημέραι ἔγνω καταπλεῦσαι εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ πρῶτον μὲν δὴ ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μικρὰν τινα βοήθειαν παρὰ τῶν Χριστιανῶν συναγαγεῖν ἀποδημῶν ἐπισκέπτεται τὴν Κίον, Προῦσαν καὶ Μιχαλίτζι, εἶτα τὴν Πέργαμον καὶ ἐκεῖθεν τὴν Καλλιπόλιν· ἀλλ' ἀποτυχῶν καὶ ταύτης εἰς βαρυτέραν περιέπεσεν ἀσθένειαν αἰμορροϊδῶν καὶ ἦν ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας ἄφωνος· μικρὸν δ' ἐκ τῆς νόσου ραΐσας ἀπέπλευσεν εἰς Λέσβον ἀκεῖθεν εἰς Χίον, ἔνθα ἐχρήσατο μὲν ἰατρῷ, ἀλλ' οὐδὲν ὠφελήθη καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἡ ἀσθένεια τὰ τοῦ θανάτου παρεσκευάζεν αὐτῷ. Τὸ γὰρ ἰσχυρὸν τῆς διττῆς λύπης κατέβαλεν αὐτόν, ἀναλογιζόμενον τὴν τε ἀπώλειαν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου καὶ τὸ δύσκολον τοῦ ἀπαλλαγῆναι τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου τοῦ ὑπερόγκου χρέους. Ὅθεν ποθῶν ὅσον τάχος τὴν Ἁγίαν πόλιν καταλαβεῖν, καταπλεῖ εἰς Κῶ καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ρόδον, ἔνθα ἐπαύσατο ἐσθίειν καὶ ἤρξατο ὑποπτα λαλεῖν καὶ παραλαλεῖν. Ἐπιβιάσαντες οὖν αὐτόν Συμαϊκῷ τινι πλοίῳ οἱ παρακολουθοῦντες αὐτῷ, ὁ τε Λύδδης καὶ ὁ Πρόχωρος (1) καὶ ὁ αἰοιδίμος Δοσίθεος καὶ τινες εἰς Ἱερουσαλὴμ χάριν προσκυνήσεως ἀπερχόμενοι, ἔπλευσαν εἰς Ἀττάλειαν. Παραλλάξαντες δὲ τὸ Καστελλόριζον κατὰ ἀνατολὰς ἠγκυροβόλησαν ἀπέναντι αὐτοῦ μακρὰν ὡσεὶ μίλια δέκα. Ἐκεῖ δὲ ὁ πολύτλας ἱεράρχης τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας Παΐσιος δύο τινὰ συνεχῶς μνημονεύων ἔλεγε, καὶ ὑπερβολικῶς δακρυρροῶν ἀπώλεσε τὸ φῶς τῶν

(1) Πολὺ μέμφεται τοῦ Προχώρου ὁ αἰοιδίμος Δοσίθεος, λέγων ὅτι ἡ παραχώρησις τοῦ Θεοῦ ὕστερον Ναζαρέτ χειροτόνησεν Ἐπίσκοπον καὶ μετέπειτα Ἀλεξανδρείας Πατριάρχην καὶ τέλος πάντων συγκατέχωσε τῷ ἐν Σμύρῃ σεισμῷ κατὰ τὸ ἔτος 1689. Ἴσως διότι ἦν ἀνὴρ θρασὺς φιλοσώμμων καὶ ὑβριστής, ὡς ὑβρίζων καὶ βλασφημῶν καὶ ὀνειδίζων τῷ αἰοιδίμῳ Παΐσιῳ τὴν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ. ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος σελ. 1206.

αὐτοῦ ὀφθαλμῶν· οἷοι δὲ λόγοι τελευταῖον ἐξῆλθον τοῦ στόματος τοῦ θειοτάτου Πατριάρχου, τούτους ἡμῖν εἰπάτω αὐτὸς ὁ Δοσιθεὸς τῇ αὐτοῦ μακαρίᾳ γλώττῃ. «Ἐλεγε πρῶτον, πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς τοῖς πταίσασί μοι ἀφήμι τελείαν τὴν συγχώρησιν καὶ ὅσοι τῶν πιστῶν ὀπωσδήποτε ἤμαρτον, δέομαι τοῦ Θεοῦ συγχωρῆσαι αὐτοῖς τὰ ἀμαρτήματα, ὅστις ὅμως διαβολῇ χρῆσάμενος γέγονεν αἷτιος δοθῆναι τοῖς Ἀρμενίοις τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ὡς κοινωνῶν αἰρετικοῖς, εἴη τῷ ἀναθέματι τῷ αἰωνίῳ ὑπόδικος· καὶ δεύτερον ἔλεγε, Νικόλαε, Νικόλαε! Ἴσως προφητεῶν τὴν μετ' αὐτὸν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ἀνάρρησιν τοῦ Νεκταρίου» (1). Ταῦτα δὲ μετὰ δακρύων καὶ ἀγωνίας λέγων ἐξεπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ αοιδίμου Δοσιθεοῦ ἀναπαυόμενος καὶ εἰς τὴν ἐπουράνιον ἀπέπτη Ἱερουσαλὴμ, τοὺς ἀμαράντους στεφάνους τῶν ὑπὲρ τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν μυρίων αὐτοῦ ἀγώνων ληψόμενος, ἐν ἔτει 1661 κατὰ μῆνα Δεκέμβριον, ἡμέραν Δευτέραν, ἐκκαίδεκα ἔτη Πατριαρχεύσας καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ Κυρίου ὁσίως καὶ θεαρέστως ὑπηρετήσας (2).

(1) ΔΟΣΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλος σελ. 1206.

(2) Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μεταφέραμεν ἐνταῦθα αὐτῇ λέξει καὶ ὃν ἐπιτάφιον ἔπαινον ἀναγινώσκει τις ἐν τῇ Δοσιθεοῦ Δωδεκάβιβλῳ. Τοῦτον δὲ οἱ τῷ Πατριάρχῃ συμπλωτῆρες κείμενον ἔχοντες τὸν νεκρὸν ἐν τῷ ἐρήμῳ ἐκείνῳ τόπῳ καὶ δάκρυα ἐπ' αὐτῷ κατάγοντες ἐξύψαναν μετὰ θρηνηδίας ἐν τῷ ἐπιτελεῖν τὴν μακαρίαν αὐτοῦ κηδεῖαν, ὣν ἡ Κυρία Δόξα Σινωπῆς προεξάρχουσα ἐπλεκε μετὰ δακρύων τοῦτον τὸν ἔπαινον. «Ἀκουστὸν ἦν ἐν τῇ Σινώπῃ τὸ πολυῶμητον τῆς Πατριαρχικῆς Μεγαλειότητος ὄνομα καὶ ἐπεθυμῆτο θεωρηθῆναι καὶ προσκνηθῆναι, ὡς δίκαιόν ἐστιν. Εἰ γὰρ τὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα ὅλον τὸν Χριστὸν φέρει ἐπὶ γῆς ἐν αὐτῷ, δῆλον ὅτι ἡ Πατριαρχικὴ ὑπεροχὴ ἔχει καὶ ὅλον τὸν Χριστὸν καὶ τὰ Χριστοῦ καθ' ὑπέρτερον λόγον τοῖς πιστοῖς διανέμει. Τὴν ἀπαρχὴν γὰρ τοῦ πνεύματος, ἦν τοὺς Ἀποστόλους οἱ Πατριάρχαι· Παῦλος ἔλεγεν, ἔχουσι σχεδὸν ὁμοίως κατὰ πάντα τοῖς Ἀποστόλοις οἱ Πατριάρχαι· ὅθεν καὶ ὁ Μέγας Μάξιμος ἐξαιρέτως τῶν Ἀποστόλων διαδόχους αὐτοὺς καλεῖ, ἐξηγούμενος τὸν μέγαν Διονύσιον. Διὰ τοῦτο ἐπεθύμουσι οἱ Σινωπεῖς εἴ που πατριαρχικοῦ προσώπου θεῶν ἴδοιεν ἐν Σινώπῃ, ἵνα κἄν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωνται. Ἐν ὑστέροις δὲ καιροῖς καὶ χρόνοις ὁ ἔχων ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη Θεὸς ὡς μίαν ἡμέραν ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς, καὶ ἐπεμψέ σε τὸν χρυσαυγῆ οἶκον τῆς χάριτος, καὶ εἰδομέν σε καθάπερ ἠκούσαμεν, πληρῆ χάριτος καὶ πνεύματος Ἁγίου καὶ εὐωδίας Χριστοῦ ἐπιφανέντα ὡς Ἥλιον ἐπὶ παστοῦ σου τῶν κινδύνων καὶ ταλαιπωριῶν, ἅτινα ὑπὲρ Χριστοῦ ἔπαθες ἐν τῇ πόλει, ἐνθα ἔκειτο ἐν τόπῳ Ἁγίῳ τὸ τῆς ἐρημώσεως βδέλυγμα· καὶ οὐ μόνον ἡμεῖς ἀλλὰ καὶ σύμπασα ἡ Ἐκκλησία ἔγνω τοὺς πόνους σου, τὰς ὁδοπορίας, τὸν ζῆλον, τὰς ἀρετάς καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν σου, καὶ προσέμενον ὅσαν τὴν κηδεῖαν σου, ἵνα ὡσπερ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας κεκοπίακας, οὕτω ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας δόξης τύχῃς τῆς ἐν τῇ κοιμῆσει· φησὶ γὰρ τὴν περὶ τὴν κηδεῖαν δόξαν ἀρραβῶνα εἶναι τῆς ἐν οὐρα-

Ἐνδύσαντες οὖν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον, οὐ τοῖς συνήθεσι νεκρικοῖς ἱματίοις ἀλλὰ μόνον ἐπιτραχηλίῳ καὶ ὠμοφορίῳ, ὡς ἀπῆται ἡ χρεία, ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος, ἔθαψαν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ σκῆνος μετὰ τῆς δεούσης τιμῆς ἐπίτινος σκοπιᾶς κορυφῆν κειμένης παρὰ τὴν θάλασσαν.

νοῖς κληρουχίας. Νῦν δὲ βλέπομέν σε μονώτατον ἐν ἐρήμῳ τόπῳ τεθνηκότα, ἔρημον, μὴ ἔχοντα τὸν δακρύοντα ἐκ τῶν οἰκείων, ἀλλὰ καὶ τοὺς οἰκείους, οὓς ἔθρεψας καὶ ἐτίμησας διὰ τὸ ἐσπουδακέναι σε συστεῖλαι αὐτῶν τὸ ἐπὶ κακίαν πρόχειρον, ἔχεις λοιδοροῦντας καὶ βλασφημοῦντας καὶ τὴν ζωὴν σου καὶ τὸν θάνατόν σου (Ἐννόει ἐνταῦθα τὸν Δύδδης καὶ τὸν Πρόχωρον, περὶ ὧν ὄρα ἀνωτέρω καὶ ΔΟΞΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1206). Μὴ ποτε δὲ οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν αἰεὶ τὸ τὴν ἐνδοξὸν κηδεῖαν ἀρραβῶνα εἶναι τῆς αἰωνίου ζωῆς; εἰ δὲ καὶ γέγονε τοῦτο ἐν τοῖς πάλαι Πατριάρχαις, ἀλλὰ μυστήριόν τι ἐδήλου ἢ πρὸς ἐκείνους τιμὴ ἐν τῇ κηδεῖα; πῶς γὰρ οἱ ἐκδεχόμενοι τὴν τοὺς αἰωνίους ἔχουσαν θεμελίους πόλιν καὶ ὡς ἐν σκηναῖς κατοικοῦντες περὶ ταφῆς ἐφρόντιζον καὶ κηδεῖας ἐνδόξου; καὶ πῶς οἱ ὁμολογήσαντες ξένοι εἶναι καὶ πάροικοι καὶ παρπεδίημοι ἐπὶ τῆς γῆς θρηγῶν ἀνθρωπίνων ἐδέοντο; φανερόν οὖν, ὅτι μυστήριον ἐδήλου ἢ ἐκείνων ἐνδοξοτάτη κηδεῖα. Ὅπου δὲ οὐκ ἦν μυστήριον δηλούμενον ἐν τῇ ἐνδοξοτάτῃ κηδεῖα τῶν Ὁσίων καὶ δόξα πᾶσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπελήλατο. Διὰ τοῦτο ἄδοξος θηήσκει Μωσῆς καὶ ἡ κηδεῖα αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ ἐπεβουλεύετο, καὶ οἱ προφῆται ἀτίμως ἀπέθανον, ὅσον κατὰ τὴν παρ' ἀνθρώποις τιμὴν, καὶ οἱ Ἀπόστολοι σταυροῦνται καὶ τέμνονται καὶ κρημνίζονται καὶ πυρός γίνονται παρανάλωμα, ὧν καὶ σὺ κοινῶς τυγχάνων καὶ βίῳ καὶ λόγῳ μάρτυρικὴν σχεδὸν ἐκτήσω τὴν κοίμησιν καὶ κηδεῖαν. Καὶ ὡς περ αἰεὶ πᾶσαν ἡδυπάθειαν ἀπεποιήσω, οὕτω καὶ ἐν τῷ θανάτῳ πᾶσαν ἀνθρωπίνην τιμὴν ἀπέβαλον, ἵνα διὰ τελείων παθημάτων τέλεια λάβῃς τοῦ Χριστοῦ τὰ στίγματα, καὶ εἰσέλθῃς ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ἐνδόξως, καὶ τοῦτό ἐστιν, ὡς ἔοικε, τὸ αἴτιον τῆς ὑβρίζουσης σε μιαιφάνειας τῶν ρηθέντων γλώσσης. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἐπιδημοῦντες ἀδελφοὶ οὗτοι, ὅτι σὲ εἶδομεν ζῶντα, καὶ ἠξιώθημεν τῆς εὐλογίας σου, χαίρομεν ὅτι εὐρέθημεν κοινῶσι τῶν παθημάτων σου, ἐλπίζομεν συνοξασθήσασθαι μετὰ σοῦ, εἰ μὴ ἰσοτίμως, ἀλλ' ὡς ἡ θεὰ εὐδοκήσει θέλησις. Ὅτι δὲ ἐπὶ σοὶ ἔδακρυσάμεν καὶ δακρύομεν, ταῖς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν ἑαυτοὺς συναριθμοῦμεν. Ὅτι δὲ καὶ Νικόλαόν τινα ἐκάλεῖς ἐκδημῶν, προφητικῶς χάρισματος ἠξιωμένον σε γινώσκομεν· πάντως γὰρ ὁ σὲ διαδεξόμενος Νικόλαος ἔσται. Καὶ δεόμεθα τοῦ Κυρίου δι' εὐχῶν σου εἰρηνεύσαι τὸν κόσμον καὶ ἡμῖν δωρησάσθαι πλοῦσι τὰ ἐλέη αὐτοῦ. Ὅρα ΔΟΞΙΘΕΟΥ Δωδεκάβιβλον σελ. 1206 - 1207.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000048091